

“FARUS”

REVISTA ANUAL D'EL FAR D'EMPORDA

Any 13 - número 13 - novembre del 1989

COLL-VERD

PRODUCTES NATURALS D'ÀNEC
D'ELABORACIÓ ARTESANA

DISTRIBUCIO I
VENTA A EL FAR
Camí del Cementiri
"Les Margeneres"

- FETGE NATURAL
- CARN FRESCA D'ÀNEC
- PATÉ
- FOIE GRAS
- PERNIL D'ÀNEC
- FUMAT D'ÀNEC

 COLL-VERD - SOC. COOP. LIMITADA
C/ del Nord, 1 - Telf. 56 80 95
PALAU DE STA. EULÀLIA
GIRONA

fotografia
OLIVA

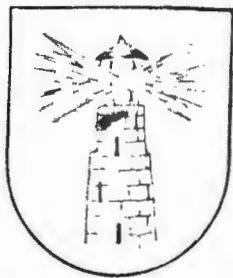
bateigs comunions revelats carnets
reproduccions catàlegs

Especialitat en reportatges de noces i foto infantil

Venda i assessorament de material foto-cine

carrer Sant Llätzer, 13 - Teléfon 50 96 96
(Plaça Triangular)

FIGUERES
(Girona)

«Farus»
~~~~~

REDACTORS

CARLES ABRIL
EMILI CASADEMONT
LAURA CASANOVAS
ANNA COMPANY
FINA COMPANY
J.Mª COMPANY
SILVIA COMPANY
IRENE COMPTE
PERE COLL
ROSA Mª DORCA
J.B. DOMENECH
LOURDES FERRES
CARLES FERNANDEZ
MOSSEN JAUME
JUDITH JOFRE
XAVIER JOFRE
BENJAMI MARCE
JOSEP RECASENS
ALBERT RIERA
RAFAEL SANTOS
MERCE SAURINA
J.A. TUDELA
XAVIER VILOSA
FERRAN YMBERT

EDITA

GRUP DE JOVES
EL Far d'Empordà

IMPRIMEIX

Gràfic Art Figueres
c/Cendrassos
17600 Figueres

SALUTACIÓ

I ja tornem a ésser a Sant Martí, i un cop més la revista surt al carrer, amb presses, amb en trebancs, amb moltes planes i amb el que més voldriem i que no estem ben segurs d'aconseguir una major qualitat, no en els escrits que ja sa bem tots que ho són, si no en la configuració i muntatge de la mateixa que és la nostra feina específica.

En la revista passada feiem la crida a tot aquell que volgués participar podia fer - nos arribar quelcom i això per desgràcia no ha es tat. Però nosaltres no defallim i perquè no si qui repetitiva vam fer arribar, a mitjans d'Agost, una carta a tots els antics col.laboradors i en aquest sentit si que ha estat posi - tiu.

Aquesta vegada la revista és molt densa d'es - crits i potser serà una mica pasada de llegir, però com es diu en una de les col.laboracions cal llegir - la bé per païr - la.

Hem d'agraïr ben sincerament la col.laboració del Sr Lluís Roura en deixar-nos posar a la portada la seva pintura del poble d'El Far que pertany al llibre de la Montserrat Vayreda "Pobles de l'Empordà".

Esperant que aquesta edició sigui de l'agrat de tothomus diem. BONA FESTA i fins l'any que ve.

EL GRUP DE JOVES

Joaquim Martí

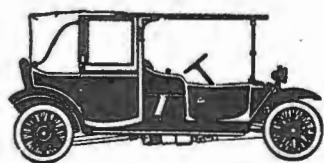
Reparador de rellotges
diplomats per la Confederació Suïssa

ESPECIALITZAT AMB ELECTRÒNICS

c/. Nou, 96, 1er, B
Tel. 50.93.19

17600 FIGUERES

taller mecànic
eudald ferrés

---

reparació d'Automòbils

carretera de l'escala - telèfon 52 53 72
(a 6 kms. de figueres)

Siurana
(girona)

SUMARI

*****

		<u>Pàgina</u>
TARDA-VESPRE DE PLATJA.....	Irene Compte	5
AIXÒ ÉS LA VIDA.....	Josep A.Tudela	6
A LES PAGESES.....	Fina Company	7
FESTA MAJOR.....	Benjamí Marcé	8
EL FAR D'EMPORDÀ.....	Xavier Jofre	11
TV A DOJO.....	Rafael Santos	18
EL SENTIT DE VIATJAR.....	Josep M ^a Company	19
EL CONTE DE LA FORMIGA I LA MARIETA.....	Sílvia Company	20
FEINA DE TOTS.....	R.M.Dorca/F.Ymbert	21
HEROIS ANÒNIMS.....	Pere Coll	23
LA SARDANA.....	Josep Recasens	27
APLEC A PARÍS.....	Anna Company	30
SER O NO SER. LLEGIR O NO LLEGIR.....	Rafael Santos	32
RESUM D'UN ANY.....	Lourdes Ferrés Judith Jofre	35
RECORDS D'UNA PUBILLA.....	Laura Casanovas	37
PUBILLA I HEREU.....	Laura Casanovas	38-41
PUBILLES A FORA.....	Lourdes Ferrés Judith Jofre	42
PROGRAMA DE LA FESTA MAJOR.....		45
SANT MARTÍ, EL SEU ESTIUET I LA FESTA MAJOR D'EL FAR....	Emili Casademont	47
SABÍEU QUE... ?	Carles Fernàndez	50
EL COST D'UTILITZACIÓ DE LA MAQUINÀRIA.....	Xavier Vilosa	53
LA TARDOR, L'HIVERN, LA PRIMAVERA, L'ESTIU.....	Illusions	56
MÀGIA DE TARDOR.....	Mercè Saurina	61
EN JORDI PETIT.....	Albert Riera	62
ELECCIONS AL PARLAMENT EUROPEU 1989	Lourdes Ferrés	64
PASSIÓ I FANATISME.....	Joan B.Domènech	65
MILI ?... NO, GRÀCIES	Carles Abril	67
ECOLOGIA O DEGRADACIÓ	Pere Coll	69
PAREU EL MÓN	Mn.Jaume Pradesaba	71
COMUNICACIÓ ESCRITA.....	Anònim	73
GASTRONOMIA.....	Lourdes Ferrés	75
CLUB DELS NASCUTS CANSATS. ESTATUTS	Anònim	77
DEMOGRAFIA	Lourdes Ferrés	78
PASSATEMPS	Judith Jofre	80
QUÈ ÉS COSA COSETA	Anna Company	81
AUCA D'EL FAR D'EMPORDÀ.....	Laura Casanovas	84
RECULL DE REFRANYS I DITES	Josep Recasens	86
SOLUCIÓ ALS PASSATEMPS		88

electrotècnica —————★

★————— **estels**

Ricard Arnall i Jaume Parrot

reparació i instal·lació de tv.
ràdio, antenes i sonorització

c/. Abat Rigau, n.º 18
Telèfon 50 81 96

VILABERTRAN

Serrelleria Construccions Metèl·liques

TALLERS

JOSEP PAGES

Carrer de dalt

TF= 50 60 02

EL FAR D'EMPORDÀ

Tarda - Vespre

De Platja

Aquí assaguts, sentint el mar com parla,
per un moment som els reis de la cala
i juguem amb la mirada a fer el nostre món
i esoltem la tramontana, per on ?
tan se val, sempre que la busques s' amaga,
després la trobes a qualsevol recó.

I aquest cel de tons rogencs, de tarda-vespre,
amarat de sorolls i ombres grotesques,
allarga a la sorra la nostra imatge.
I em sé molt feliç aquí, a la platja,
esperant que la lluna ompli de gresca
aquesta nit de la que som hostatges.

Mentre les ones juguen amb la sorra
el mar, molt tendrament, canta i bressola
el sol que ja fa estona que badalla
i que poc a poc, allà al fons, s'amaga.
L'aigua és freda - dolç verí - més cada estona,
i el silenci s'esdevé. La nit s'acosta.

Tot queda confós en la nuesa del vent
i el ressò de les veus s'apaga lentament.
Aquí assaguts, sentint el mar com parla,
per un moment hem sigut reis de la cala,
perque ara, com un infant innocent,
la reina és la lluna, que ja ensenya la cara.

AIXÒ ÉS LA VIDA

Tantes coses es la vida
 histories d'aquí, d'allà
 d'avui, d'ahir, de demà.

Un gest dolgut
 un pols molsut
 un arbre esqueixat
 un vell arronsat.

Això és la vida .....

Un dia de sol
 un vent de dol
 un ploure amatent
 un trist sentiment.

Això és la vida .....

El pas d'uns anys
 la lluita de tants
 la força i el poder
 un món que es perd.

Això és la vida .....

El teu tarannà
 el meu parer humà
 la teva raó
 la eterna discussió.

Això és la vida .....

Un roser florit
 un poble envellit
 un cel emboirat
 un cop amagat.

Això és la vida .....

El cant d'un ocell
 un nou naixement
 un exàmen aprovat
 un aconeixement celebrat.

AIXÒ SI, ES LA VIDA.

A Les Pageses

Es per tú, dona pagesa
que avui escric aquests mots
perquè com tú, em sento filla
de la terra i dels seus dons
i les virtuds que t'honoren
altres dones no han tingut
perquè una vida més fàcil
fa que no haguin conegut
de l'esforç que dia a dia
a pas petit, van canviant
les cases dels nostres pares,
del país que estimem tant.
Tú, estàs sempre disposada
a donar un cop de mà.
" M'ajudes a entrar les bales?
podries guardar el ramat?
hem d'esbrollar tomateres,
regaràs tú l'enciam?
s'ha de donar emnjar als gossos
i aconduir l'aviram,
s'hi ha algún problema crida'm
que una vaca vol parir
vaig a acabar la llaurada
al camp de vora el camí,
si vas a la Figueres digue-ho
que un encàrrec hi has de fer
passar pel banc o la caixa

i deixar això a tal carrer... "
I tú, vas fent tot el dia
i quan arriba la nit,
encara et queda energia
per estimar el teu marit.
Tú, vas a esperar la mainada
tú, fas que estigui endressat
fas que el dinar estigui a l'hora
i quan la tarda s'ha escuçat
i es fa dur treballar a fora,
encens el foc de la llar.
Les portes de casa teva
estan obertes al món
tothom hi troba un got d'aigua,
un plat a taula o consol.
Tú, expliques a la mainada
rondalles d'un altre temps
dels herois d'aquesta terra
dels poetes i altra gent.
Ai, del dia que els pagesos
ja no tinguin per puntal
una dona, com Déu mana
digna de casa pairal
hauran perdut la mà dreta.
s'haurà trencat el mirall.

FESTA MAJOR

El vent avui ha dut
 so de vals, color de nit,
 sardana i ball robat,
 alegria, joventud
 i olor de sofregit.
 I hem desendreçat
 el nostre millor vestit
 (que també és el menys barat);
 ens hem ben clenxinat
 i, a la fi, hem sortit
 a enyorar una estona el llit
 i a agafar un refredat
 I sota aquest cel petit
 el poble ha tingut
 regust de cara brut,
 badall de convidat
 panxa-tip de rostit
 que es troba mig botit
 (i una mica gat)
 d'haver-ho mal paït
 ballant desenfrenat
 un rock a l'envelat.
 I gent de tota edat
 que xerra a tort i dret
 e qualsevol novetat;
 i entre el fox i el moiment,
 en Machin i en Serrat

som tots un sol convidat,
 una sola veu, un sol crit:

- I que mira aquell vestit
 que ja el duia l'any passat ...
- I la noia que l'he fet
 anar a dormir aviat ...
 (i la noia que salta pel terrat)
- I la sogra em té controlat ...
- Que si el Barça que si el Madrid
 que si en Guerra, que si en Felip
- I quina plantofada m'ha ventat !
- I què s'ha cregut el descarat ?
 Que li dones un dit
 i s'agafa el braç i tot un pit.
- I el jersei que ja me l'han pispat !
- I que a mi m'agrada més la d'en Cugat.
- I jo que estic mig mort de set
 i renoi ! quina gentada per un ticket !
 I tot volta aquesta nit
 sota els llums de l'envelat.
 La Festa Ha Començat !!!

BENJAMI MARCE

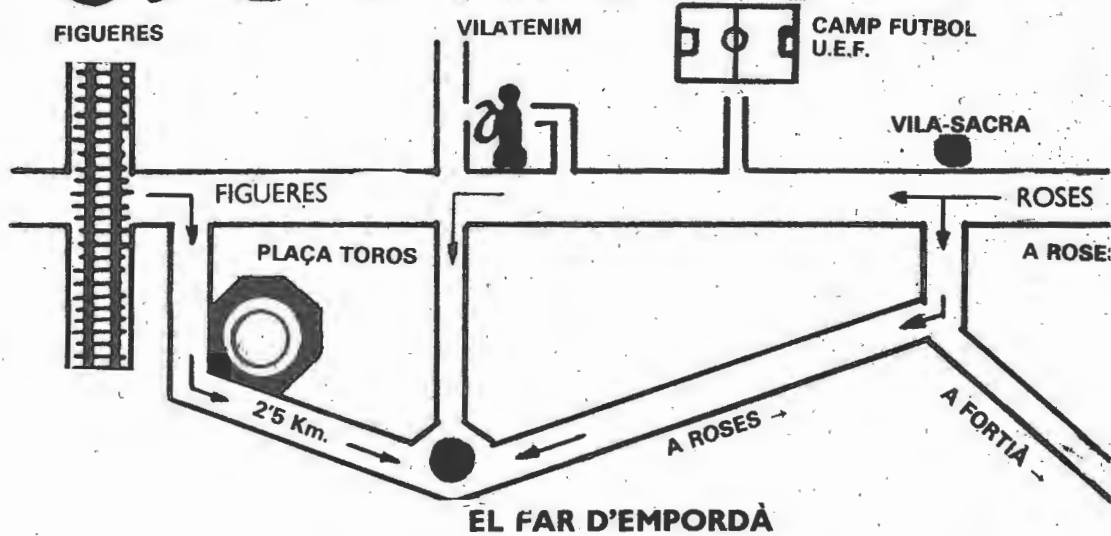

CASA PAIRAL
DEL SEGLE XIX
AMBIENT FAMILIAR

BAR - RESTAURANT - GRILL

CA l'hereu

Tel. 50 07 18

gràfic-art, s.a.
figueres

c/ Cendrassos, 5 - Tel. (972) 50.16.78 - 17600 FIGUERES

EL FAR D'ENPODÀ

ANNEX N 1

PER XAVIER JOFRE

ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ SEGONS SEXE

Homes	223	(52 %)
Dones	206	(48 %)
TOTAL	429	(100 %)

ANNEX N 2

ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ SEGONS ESTAT CIVIL

	<u>CASATS</u>	<u>VIDUS</u>	<u>DIVORCIATS</u>	<u>SOLTERS</u>	<u>SEPARATS</u>
Homes	103	9 (27,3 %)	1	106 (58,9 %)	2
Dones	106	24 (72,7 %)	0	74 (41,1 %)	2
TOTAL	209	33 (100,0 %)	1	180 (100,0 %)	4

Manquen dues dades: dos homes i una dona.

ANNEX N 3

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER EDATS

	<u>HOMES</u>	<u>DONES</u>	<u>TOTAL</u>
0-9 ANYS	24	24	48
10-19 ANYS	33	32	65
20-29 ANYS	49	29	78
30-39 ANYS	24	25	49
40-49 ANYS	23	24	47
50-59 ANYS	32	27	59
60-69 ANYS	19	17	36
70-79 ANYS	15	23	38
80 i + ANYS	4	5	9
TOTAL	223	206	429

ANNEX N 4DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ SEGONS ELS TRES GRANS GRUPS D'EDATS

	<u>HOMES</u>	<u>DONES</u>	<u>TOTAL</u>	<u>PERCENT/TOT.</u>
0-19 ANYS ..	57 (50,4 %)	56 (49,6 %)	113	26,3 %
20-59 ANYS ..	128 (54,9 %)	105 (45,1 %)	233	54,3 %
60 i + ANYS ..	38 (45,8 %)	45 (54,2 %)	83	19,4 %
TOTAL	223 (52,0 %)	206 (48,0 %)	429	100,0 %

ANNEX N 5DISTRIBUCIÓ DELS HABITANTS SEGONS EL LLOC DE NAIXEMENT

Nombre d'habitants originaris del poble	171 (39,9 %)
Nombre d'immigrants	258 (60,1 %)
TOTAL	429 (100,0 %)

ANNEX N 6NOMBRE I PROCEDÈNCIA DELS IMMIGRANTSALT EMPORDÀ

Figueres	35
Pontós	7
Ayinyonet	4
Garrigàs	7
Navata	3
Vila-sacra	4
Vilatenim	2
Vilanova Muga	5
Campamany	3
Viladamat	1
Riumors	1
Torroella de Fluvià	5
Vilajuïga	2
Pau	1
Garriguella	1
Cistella	4
Fortià	4
St. Llorenç Muga ...	1
Castelló d'Empúries	3

RESTA DE COMARQUES CATALANES

GARROTXA	6
SEGRIÀ	1
RIPOLLÈS	4
VALLÈS OCCIDENTAL ..	1
GIRONÈS	17
BARCELONÈS	7
BAIX EMPORDÀ	6
TOTAL	42

RESTA D'ESPANYA

CÁCERES	2
BADAJOS	9
GRANADA	20
ZARAGOZA	2
SEVILLA	22
MÁLAGA	5
JAÉN	7

ALT EMPORDÀ (continuació)

Palau Saverdera ..	3
St. Climent	1
Darnius	1
Cabanes	1
Terrades	1
Vilafant	3
Sta. Llogaia	3
Llers	2
Rabós	1
Peralada	2
Ordis	1
La Jonquera	1
Vilamaniscle	1
Boadella	1
Borrassà	1
Siurana	1
Armentera	1
TOTAL	118

RESTA D'ESPANYA (continuació)

HUELVA	1
MURCIA	7
ORENSE	1
LUGO	2
CADIZ	1
GUADALAJARA	3
CÓRDOBA	1
SALAMANCA	1
ZAMORA	1
CORUNYA	1
TOTAL	86

RESTA MÓN

ARGENTINA	1
FRANÇA	9
ALEMANYA	1
SENEGAL	1
TOTAL	12

ANNEX N 7DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ SEGONS L'ACTIVITAT PROFESSIONAL

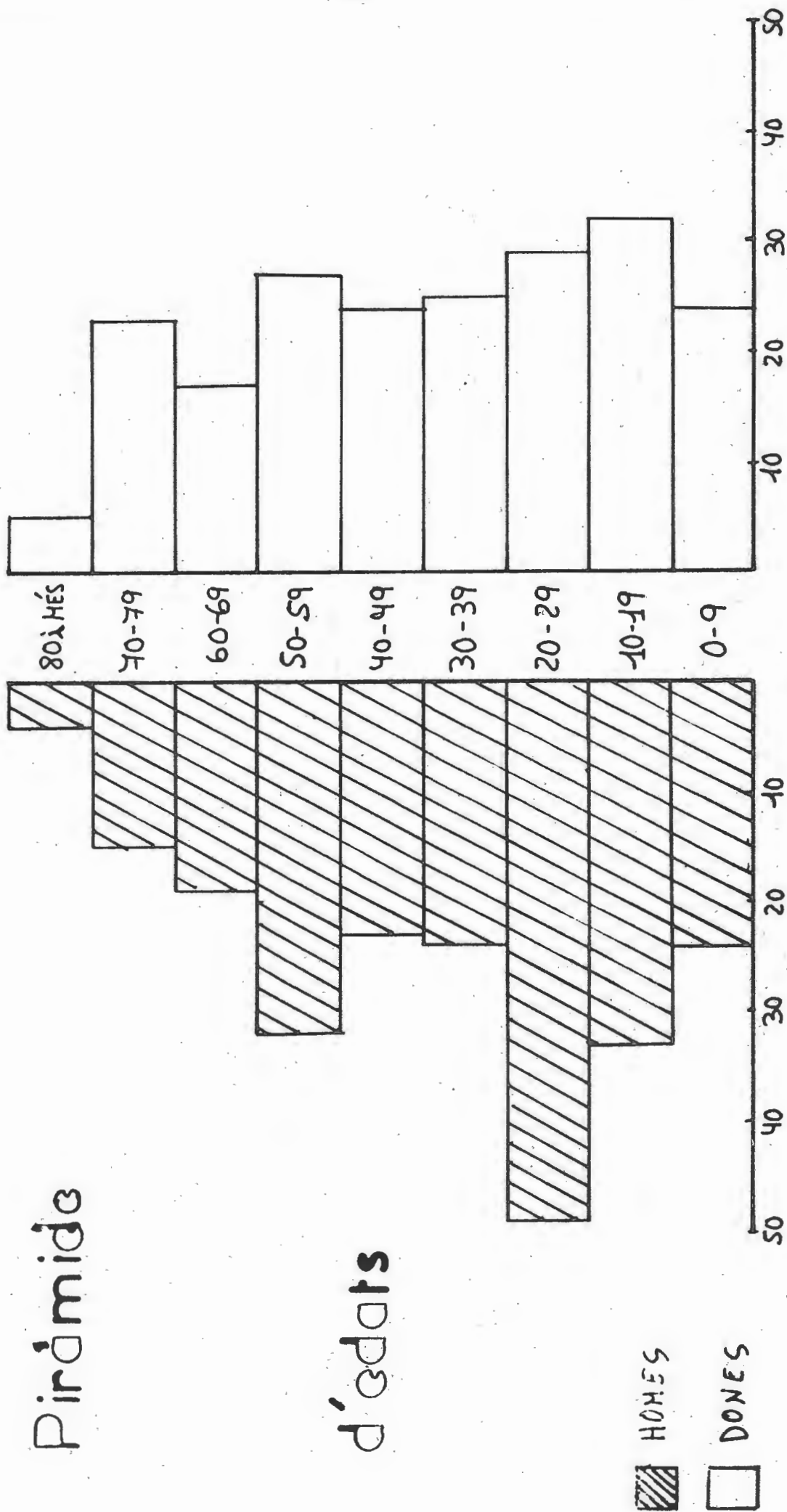
Nombre de persones inactives	242 (56,4 %)
Nombre de persones actives	187 (43,6 %)
TOTAL	429 (100,0 %)

ANNEX N 8DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ SEGONS ELS SECTORS ECONÒMICS

Nombre de persones del sector primari	76 (40,7 %)
Nombre de persones del sector secundari	59 (31,6 %)
Nombre de persones del sector terciari	35 (18,7 %)
Nombre d'estudiants	17 (9,0 %)
TOTAL	187 (100,0 %)

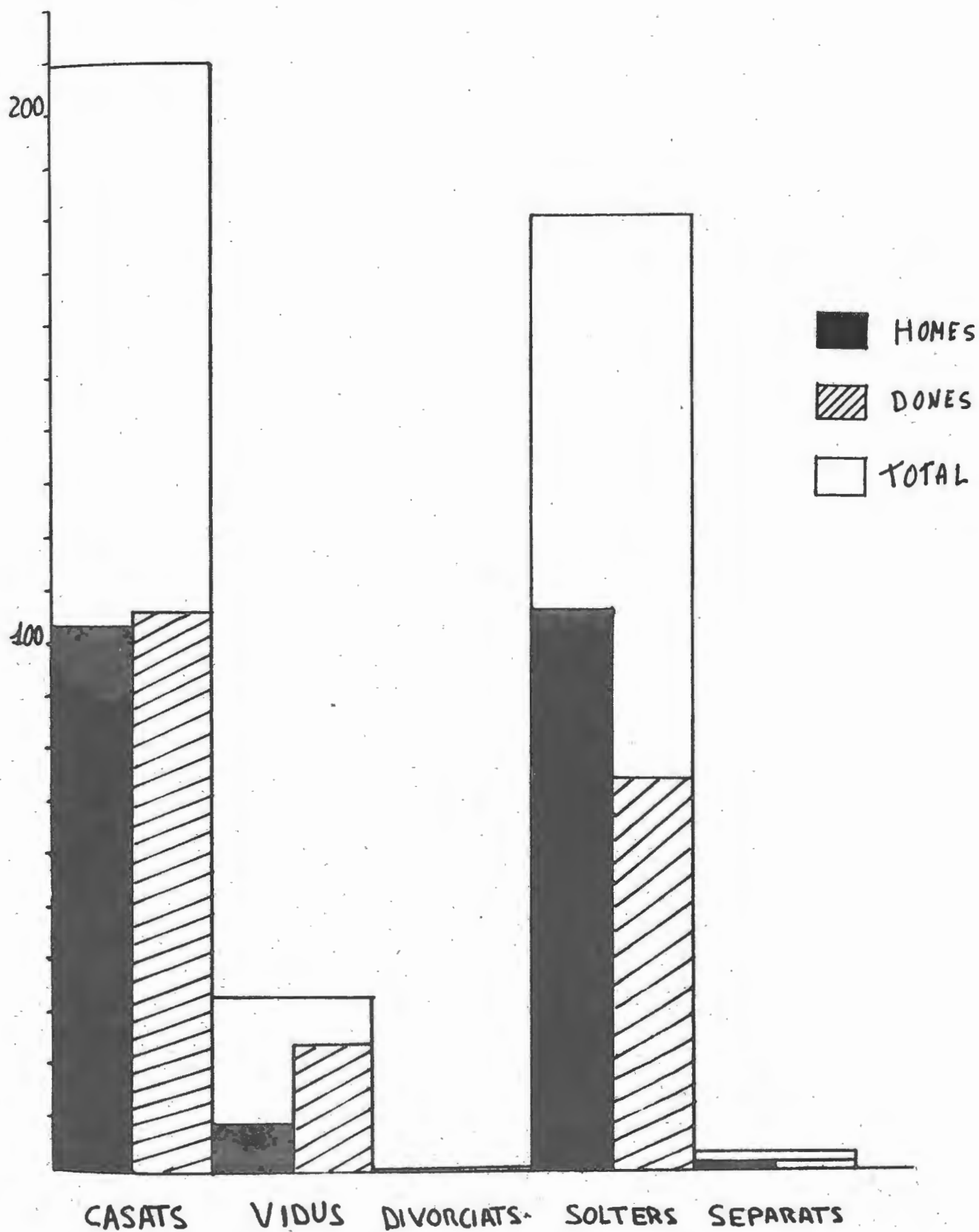
Piràmide

d'edats

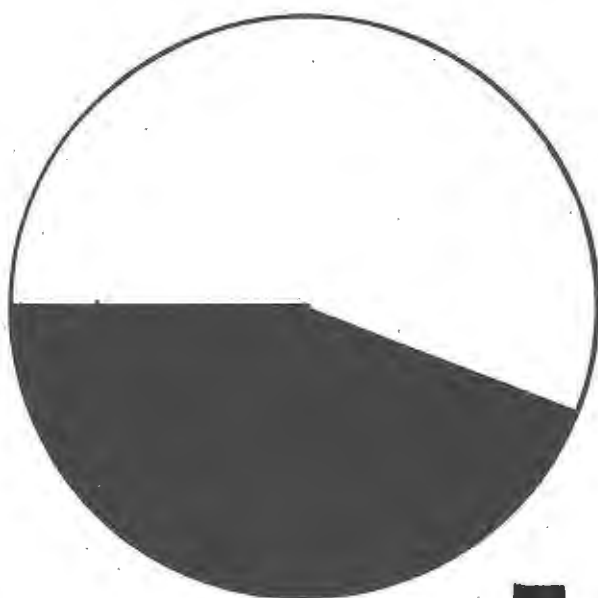

Estructura de¹⁵ la població segons estat civil

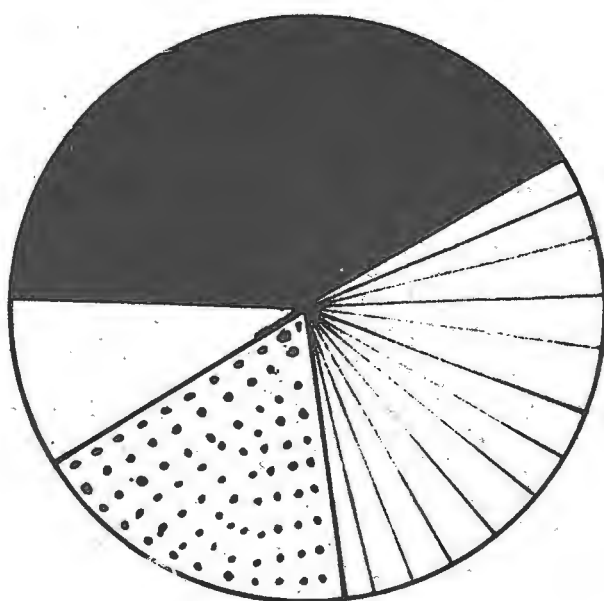

* Manquen dades 2 Homes 1 dona

Estructura de¹⁶ la població segons l'activitat professional

■ ACTIUS
□ NO ACTIUS

DISTRIBUCIÓ
PER
SECTORS
ECONÒMICS

▨ SECUNDARI
▤ Terciari
□ Estudiants
■ PRIMARI

CONSTRUCCIONS

Albert Tubert, S.A.

carrer lladó 6 tel: 565032 17744
navata

Construccions metàl.liques

**Francesc
Valent**

reparació de vehicles

C/Centre, 1

TF- 50 60 05

EL FAR D'EMPORDA

TV

DOJO

A

Veure la televisió fa alguns anys era veure TVE no perquè fòs la millor, sino perquè no n'hi havia d'altra . Amb el temps es va convertir en TV-1 degut a la nova cadena de Televisió Espanyola TV-2 . Això va ser l'inici de crear més i més televisió a l'estat fins arribar al punt de què cada Comunitat Autònica vol tenir la seva televisió.

TV-3, Euskal Telebista i TVG van ser-ne les pioneres a l'Estat, és a dir les televisions autonòmiques de Catalunya , Euskadi i Galícia respectivament.

Va costar molts esforços el començar a emetre degut al partir de zero en qüestions d'estudis repetidors, etc. una tasca molt laboriosa que hauria estat més fàcil si TVE hagués ajudat una mica, contràriament al que va fer.

Problemes van tenir també el vascos per obrir un segon canal d'Euskal Telebista, però ho aconseguiren. Igualment s'ha aconseguit a Catalunya, amb el nou Canal 33 que podríem dir que és el segon canal de TV-3 . Els qui descaradament ho han tingut tot sobre rodes han estat els nois de TeleMadrid, el canal autonòmic d'una comunitat autonòmica tretada de la butxaca. Han aprofitat les instal·lacions de TVE cosa impossible per les altres televisions autonòmiques.

També Andalusia té el seu canal propi, el Canal Sur, televisió autonòmica que emet des de Sevilla, i els valencians que no volen ser menys ja tenen a punt la TVV, això si causant moltes interferències a TV-3 dins el territori valencià.

Una gran cursa ha començat amb la creació de les televisions autonòmiques, però i amb les locals? Aquí podem veure TV Figueres, però també existeixen a d'altres ciutats catalanes com Sabadell per dir-ne una.

S'ha de pensar també en les tres noves TV que començaran a emetre en poc temps I si tenim antena parabòlica podem gaudir de gairabé 40 canals internacionals.

Estem en perill de convertir-nos en caps quadrats i teleadictes a la vegada!!!

RAFAEL SANTOS.

EL SENTIT DEL VIATJAR

Em considero una persona casolana. Des de sempre, però més des que sóc adult, m'ha agradat de buscar-me entreteniments a casa. Però aquest fet no exclou que també m'agrada molt veure món; és a dir, viatjar.

Hi ha una tendència força gran a considerar el fet de viatjar com un luxe, com una diversió, com una cosa purament crematística. En aquest cas, una vegada fet no en quedaria res. Seria com un plaer instantani, com un foc d'encesalls.

Ara que s'ha començat a valorar la importància que té el lleure pel desenvolupament integral de la persona, hem de dir que el viatjar és una de les manifestacions més saludables i més enriquidores del lleure.

La vida quotidiana, per més entretinguda i satisfactòria que sigui, esdevé monòtona. Sempre es desenvolupa en el mateix ambient, realitzem les tasques rutinàries, i així anem passant, combinant les estones de treball amb les de repòs i de lleure. Arriba un moment en que és necessari ampliar horitzons per a revitalitzar-nos, a mena de bombolla d'oxígen.

Quins són els aspectes positius que comporta generalment un viatge?

En primer lloc ens ofereix la possibilitat de conèixer personalment alguns indrets dels quals n'hem sentit a parlar als mitjans de comunicació, i que no els havíem prestat massa atenció, per considerar-los llunyans o estranys. Una vegada els hem conegut tot canvia, i en sentir-los anomenar tornem a reviuire els detalls de la seva coneixença. Alhora ens permet de comprendre el per què de determinats costums, que ens resulten ben estranys si no coneixem el medi natural on es desenvolupen.

Ens permet la relació i contacte amb gent ben diversa, de diferents pobles o nacionalitats, cadascun amb les seves peculiaritats, i adonar-nos també que els "etiquetatges" són moltes vegades artificials i gratuïts (els d'aquell poble/regió/país no són tan.... com es diu). Podem copsar les mostres de civisme o incivisme, quan és a un nivell diferent del nostre. Al mateix temps podem valorar la importància que té el coneixement de la llengua per a relacionar-te amb la gent d'altres països.

Enriquiment cultural mitjançant el descobriment o la constatació de les mostres de cultura, modernitat o progrés (monuments, museus, art, obres d'enginyeria, vies de comunicació, tecnologia...), o pel contrari, de pobresa o subdesenvolupament.

El plaer de l'observació de la bellesa dels paisatges, riquesa geogràfica, conreus, exotisme, costums peculiars, la gastronomia típica, el clima, etc..

Les experiències i anècdotes còmiques o dramàtiques que inevitablement succeeixen en tot viatge (sempre n'hi ha alguna per a explicar).

Els aspectes positius o negatius de la convivència amb els companys del viatge, durant tot aquest temps en que queda alterada la dinàmica diària a que estem acostumats, i que requereix una adaptació.

Finalment, tenim la possibilitat de reviure l'esperit del viatge a través del retrobament dels companys, el sentimentalisme dels objectes de record, i la recuperació de les imatges mitjançant fotos, pel·lícules, vídeos, revistes, etc...

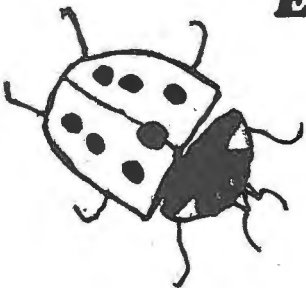
Però per damunt de tot, aprens a estimar més la teva terra. Per més positiu que sigui tot el que hagis vist, no canviaries per res el teu país, Catalunya i el teu entorn. Només cal que recordis l'emoció que experimentes en veure el primer signe d'identitat geogràfica que et resulta familiar (el Canigó, per exemple), i penses: ja sóc a casa!

J.M. Company

*****

El conte de la formiga i la marieta

de la Sílvia Company (7 anys)

Un dia una formiga recollia grans de blat i d'ordi per a menjar a l'hivern.

Però un bon dia es va trobar a una marieta, que estava molt trista. La formiga li va preguntar:

- Per què estàs tan trista?

I la marieta li va dir:

- Es que em trepitja tothom

I la formiga li va dir:

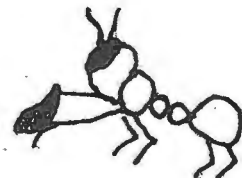
- Ves amb compte

I la marieta li va dir:

- Però és que vaig molt a poc a poc

- Doncs vola. Tu rai que saps volar...

- Tens raó. Volaré i ja no em passarà res!

Feina

De

Tots

La nostra escola malgrat estar ubicada en un entorn rural no es parla català, acull majoritàriament a nens i nenes de parla castellana que quan arriban a l'escola es troben que han d'aprendre i adquirir una segona llengua. Això que es doni una atenció especial al llenguatge, sobretot al parvulari, que és quan els nens comencen a dominar - lo i aprenen a comunicar - se i a relacionar - se entre ells i el seu entorn.

D'aquesta manera el nen no nòmes comença a entendre una nova llengua, sinó que aprèn a usar -la com a pròpia i s'acosta a una cultura diferent a la seva; o sigui el nen s'integra al seu entorn. Cal ajudar sempre les paraules amb gestos que facilitin la seva comprensió i pronunciar - les de manera clara i entenedora.

A alguns nens i nenes els fa gràcia que fem servir un nom diferent per anomenar els mateixos objectes que tenen a casa. De vegades ens diuen:
- Eso que tu llamas " taula " en mi casa le decimos " mesa ".

I comencem a saber identificar els objectes i atribuir - los el mateix significat en les dues llengües.

Per anar adquirint aquests hàbits de comunicació tenim moltes activitats Organització de la classe (" Tanca la porta", " Agafa el llapis" ...), qüestions personals del nen (Què has fet el cap de setmana ?), jocs, Contes, Titelles, Cançons, Endevinalles, Refranys ... etc. El nen va integrant de mica en mica aquests elements a la seva parla quotidiana. Al principi s'equivoca sovint però nocal corregir directament sinó de forma indirecta :

- Avui ha vingut el meu " Prim ".

- Ah si ? I d'on és el teu cosí ?

Moltes vegades els nens més grans són els que s'encarreguen de corregir-los:

- No es diu " Prim " es diu Cosí.

A partir de segon curs, quan ja dominen més la llengua oral i sobretot la lectura i escriptura, aquestes situacions es passen a la llengua escrita.

Com que l'ensenyament és una cosa globalitzada, quan treballes experiències també ho fem partint d'allò que tenen al seu entorn:

La casa, com són les cases d'El Far ? De pisos ? De planta baixa ?,

Els arbres, quins arbres tenim a prop ?

En un altre curs treballem unes fitxes a l'assignatura de Socials que es diuen EL MEU POBLE, i en elles els nens aprenen a veure com és el seu poble, el seu paisatge, els mitjans de vida de la seva gent, els serveis que ofereix, les mancances, ... etc.

A la vegada s'acompanyen aquests treballs amb sortides per tal que ho puguin observar i així a més d'anar coneixent el seu poble aprenen a observar les coses.

Quan ja són més grans es passa a estudiar la llengua d'una manera més sistemàtica, per tal que quan surtin de l'escola puguin expressar - se correctament.

Un altre aspecte d'aquesta tasca és el treball d'algunes de les nostres festes populars, com són la castanyada, fer cagar el tió, el carnaval i la diada de Sant Jordi.

Per una banda des de l'escola fem conèixer al nen les nostres tradicions i per altra banda, aquestes festes són obertes a tothom; hi prenen part els pares dels alumnes i altres persones del poble.

Creiem que és important constatar que els nens i nenes estan a l'escola cinc hores cada dia durant cinc dies a la setmana la resta d'hores les passen fora d'ella.

Això fa que la feina integradora que s'intenta fer s'hagi de continuar des de fora, per tal que els nens i nenes sentin el poble com a cosa seva i per això pensem que és una feina conjunta,

UNA FEINA DE TOTS

Bona Festa Major

Rosa Mª Dorca i Sabater

Ferran Ymbert i Almodín

HEROIS ANÒNIMS

En el transcurs de la història hi han hagut herois de debó. D'altres que per circumstàncies especials se'ls hi ha otorgat dit qualificatiu merescut o no. S'han premiat heroïcitats ben merescudes, com també hi han hagut usurpacions descalificables en aqueix sentit. Hi ha qui presindint una associació de prestigi li han otorgat una medalla honorífica amb els màxims qualificatius pel sol fet de dirigir uns col.laboradoes que ho han fet tot. Quants premiats sense gaire esforç i menys dedicació asseguts còmodament en una poltrona han obtingut determinats guardons amb el sol mèrit d'èsser a dalt i qui sap de quina manera! Premiats per sofriments d'heroi en circumstàncies fortuites quan no hi havia altra alternativa.

Medalles a tort i a dret sense haver emprat gaire esforç físic o moral per sacrificis punyents per sobreviure en mig de la crua realitat diària. Mèrits adquirits al vol sense adonar-se'n i per casualitat. Medalles al mèrit de tal o de qual com si un heroi es fes de manera espontània. Esdeveniments amb molt de soroll que són aprofitats per quatre aprensius que s'autoproclamen els benefactors de la societat pel sol fet de tindre la cara dura i saltar-se per damunt de tot les normes més elementals de la convivència. Per què seguir més si seria llarga la llista de les anormalitats que existeixen pels mèrits assolits fraudulentament o bé sense tenir la importància que se'ls hi dóna i conseqüència d'això són les anomalies que es produeixen quotidianament en matèria d'heroïcitats.

Haveu pensat alguna vegada en els herois anònims que han existit i existeixen avui encara? Deixem els passats; a veure si en trobem actualment a les acaballes del segle XX?

Quantes medalles pel sofriment el mèrit del qual haurien d'escampar-se arreu! Quants herois hi han encara que en l'anonimat fan una tasca silenciosa i eficient! No sé si entrar en detalls però cal donar-se compte que en

mig del benestar , que en general és aparent , hi han unes pàgines viscudes a tenir en compte. Famílies en condicions inhumanes que també a despit de les dificultats s'estimen i que es mereixen no una distinció al final de la vida sino una recompensa diària que passa, formen part dels herois anònims Mares amb fills i un marit irresponsable quant d'heroïsme no fa falta i al revés que també n'hi ha! . Una font d'heroicitats és també la mateixa família quan un o l'altre falla en la seva tasca.

No parlem de les cases on hi ha un malalt disminuït físic o mental, encara que aviu hi hagi institucions que disminueixen la càrrega que suposa cuidar eixos casos tan tristos. No obstant això es sap d'uns vertaders herois que es cuiden fins les últimes conseqüències d'aitals familiars. Aquí hi cap en grau superlatiu l'amor de mare i llur sacrifici i abnegació mereix tot el respecte que a un ser humà pot donar-se.

Cal fer esment també de la tragèdia que viu una part de la humanitat i que tots podem veure en els mitjans audiovisuals. Pels que s'hi troben, com qualificar-los? El munt d'heroicitats que suposa és incommensurable.

I pels que viuen tota la vida en l'anonimat treballant en bé dels altres, que encara n'hi ha a despit que sembla que tot està de caps per avall però afortunadament no és tant, puig hi ha una part silenciosa que sense fer remor fa una tasca que es mereix d'èsser heroi anònim.

No cal esmentar diversitat d'exemples, puig solsament cal mirar entorn nostre i amb una mica de sinceritat , per donar-nos compte que existeixen sers que al marge de com viu la majoria sobreviuen i encara aclaparats per desgràcies de tota mena. O el conjunt de circumstàncies que envolten el viure quotidià a on sortirien a la llum mèrits que per si sols es farien mereixedors d'unes medalles que normalment no es concedeixen i fan la llista dels herois anònims bastant llarga i que per cert existeix.

Hi ha més capacitat d'aguant que per sobre no ho sembla; això no vol dir

que aqueixa qualitat estiga minvant per disort de la convivència general.

De sacrifici i esforç no se'n vol sentir a parlar i són dues raons lligades al mateix viure imprescindibles per a tota societat que vol tirar endavant.

Vet aquí, sempre hi haurà herois anònims i tal volta gràcies a ells la humanitat sortegarà els obstacles que es vulga o no es vulga anirant apareixent cada dia.

No se sol creure l'esforç que es fa amb altruisme i desinteressadament a manera de caritat envers el proïsme perquè depen de la part de societat que envolta l'individu, que fa que no s'assabenti de les heroicitats anònimes que s'esdevenen quotidianament gràcies a Déu i són més de les que es creuen, depen del cercle en el que viu envoltat l'individu.

I com no, la part pagesa que ha viscut grans anys ignorada i pel que hi ha viscut i encara hi viu d'esforç i sacrifici no en parlem puig solsament ho sap el que llur vida ha estat o està lligada a aital activitat. No és això heroisme,?

Sembla que tot està perdut però enmig del maremagnum del món encara per sort hi ha herois que són anònims.

PERE COLL

CENTRE D'ENSENYANÇA I SERVEIS INFORMÀTICS.

Departament d'ensenyament autoritzat pel Ministeri d'Educació
i Ciència.

- Introducció a la Informàtica.
- Anàlisi, diagramació i programació.
- Llenguatges: Basic, Cobol i Cobol-Ans.

Serveis Informàtics:

- Venda i programació d'ordinadors.
- Assessoria informàtica.
- Software i Hardware.
- Tot tipus de material informàtic:
  - Impressors.
  - Papers pautats, còpia,...
  - Cintes d'impressores.
  - Diskettes: 5 1/4", 3 1/2", 3",...

LA INFORMÀTICA, AL SEU ABAST!

INFORMACIÓ: Plaça Victòria, 11 - FIGUERES - Tel. 50.96.40

NIF A 17097171

c/. Nou, 125
Tel. 50 42 86
FIGUERES

DISTRIBUIDOR DE;

AGROQUÍMICS

ICI-ZELTIA.S.A.

AGROQUÍMICS

ZOOSANITARIS

PIONEER.

SEMENTS

LA SARDANA

L'ACTUAL CRISI FA IMPRESCINDIBLE LA SEVA REFORMA

Si parlem de crisi en el món sardanista, convé puntualitzar que només ens referim al fet concret que en l'actualitat, la sardana, no tan solament no genera entusiasmes, sinó que més aviat podem dir que passa totalment desapercebuda. La concurrència d'espectadors, és escassa, i el nombre de ballaires molt reduït; destacant-ne l'adsència del jovent; una realitat ben diferenciada de la bona acceptació que sortosament tenen els concerts per a cobla.

En unes dècades ja llunyanes, el poble català i la sardana estretament agermanats, recorrien els més diversos indrets del nostre Principat, i curiosament fou en aquelles circumstàncies d'instabilitat política i de dificultats socials de tota mena, quan la sardana aconseguí els majors nivells de popularitat.

* les places rurals plenes de gom a gom en les seves diades majoneres, la dansa n'és la vibració col·lectiva, en la qual hi participen: el poble, els músics, els dansaires la pols i fins i tot l'aire que es respira ...* (1).

* ... l'assistència a les audicions, és multitudinària, ballaires i espectadors donaven així testimoniatge vigorós i enèrgic de la personalitat del nostre poble ...* (2).

L'avinentesa d' uns temps i unes circumstàncies, en les quals el cant joiós de la tenora humitejava ulls i entendria els cors d'una emoció indescriptible. Desaparegudes les motivacions patriòtiques i extrasardanistes la dansa i el seu poder de convocàtoria han anat minyant d'una manera progressiva, per desembocar en aquesta crisi actual plenament acceptada i reconeguda. Una situació certament poc entenedora, donat que el sardanisme de base ha estat atès d'una manera acurada i correcta a través de les "Trobades infantils" i dels "Concursos per a colles", que no han donat al sardanisme la continuïtat que en bona lògica calia esperar.

Els comportaments socials han sofert notables variacions, no en queda res d'aquell costum del jovent d'anar a les sardanes en el sentit de trobada i de possibilitat de relació. En aquets moments, les preferències es decanten més aviat envers la música sorollosa i forènia; ara bè pensem que la mainadeta que suara ballava sardanes i que avui s'ha allunyat de la dansa, probablement tingui uns raonaments pro vàlids i que d' alguna manera convé escoltar; vegem el que ens diu al respecte una jove sardanista:

* ... la sardana és una cosa viva dins l'ànim del jovent ?; és un simbol per nosaltres del nostre caràcter i dels nostres desitjos?; o són només una colla de passos, apresos de petits i que fem concordar amb la música i que conservem perquè les nostres generacions anteriors ens ho van deixar ...? * (3).

Resulta evident que la sardana no disposa del tractament adequat en els medis de comunicació, i si a més a més se la manté encorsetada en uns esquemes a través dels quals la participació en la llibertat i la improvisació no s'accepten, al jovent se li fa costerut l'introduir - s'hi; amb aquets condicionants el pervindre de la dansa resulta problemàtic.

La sardana ha estat meticulosament estudiada i analitzada en els seus aspectes més diversos, la qual cosa ha generat una literatura important que constitueix una de les pàgines més brillants de les lletres catalanes ara bé, creiem que en aquestes circumstàncies de crisi d'indecisió, no ens cal buscar paraules grandiloqüents per rememorar glòries passades, sinó que necessitem plomes enteses i agosarades que afrontin amb decisió la polèmica en la recerca d'unes imprescindibles reformes, tot i que aquesta paraula suscita sempre recels i malfiances entre els sectors més retrògades del sardanisme.

Si volem que la sardana esdevingui una peça folklòrica endreçada en alguna prestatgeria plena de plos, haurem d'afrontar el repte actual, ja que de seguir així les coses, desapareixeran les subvencions oficials, i les comissions de festes poden replantejar - se la conveniència de què els diners que s-esmercen en organitzar ballades de sardanes, es destinin a altres activitats que estiguin més d'acord amb les preferències actuals. No podem seguir "vetllant inútilment el mort" per més temps, ens cal a tots plegats, la valentia i la decisió d'aquells altres primers reformadors, respectem-ne allò que li és essencial i imprescindible, però adaptem-la al temps i a les circumstàncies actuals.

JOSEP RECASENS i ADROHER

- (1) "La dansa més bella". Revista dedicada a la dansa, Figueres, octubre 1.929.
- (2) "La sardana al servei del país . . . ?". JOSEP RECASENS i ADROHER
Pràctic de Sardanista - Albons 1.981
- (3) "La sardana vista als setze anys". MARIA TERESA SABRIA i RIUS
Butlletí amics de la Sardana - Terranostra - Girona, octubre 1.988.

APLEC A PARIS

L'any passat es va celebrar el I Aplec Internacional de la Sardana a Amsterdam on fou un èxit.

Els organitzadors varen creure haver trobat una altra forma de donar a conèixer a arreu d'Europa la nostra cultura popular. I amb la crida "TOTHOM A PARIS " es va organitzar el d'enguany. Per el proper any es prepara a Estrasburg.

Bé, més que un aplec va ser una manifestació folklòrica catalana. Hi van participar Geganters de la Federació de Catalunya, Centelles, la Bauma-Berga, Sant Celoni, Sant Joan de les Abadesses, Sant Just Desvern; Bastoners de l'Esbart Català de dansaires i quatre cobles: Mil·lenària del Rosselló, Premianenca, Jovenivola de Sabadell i Ciutat de Terrassa.

L'Aplec propiament dit, es va celebrar a la zona de la Defensa que és un semblant de Nova York al mig de París, tot són rascasels presidits per un nou arc de triomf modernista construït en commemoració del bicentenari de la revolució Francesa .

ES curiós que pots passejar tranquil·lament sense haver de patir pels cotxes ja que les carreteres són subterrànies i si no, hi ha ponts pels vianants.

L'Aplec va començar a mig matí del dia 5 d'agost amb una ballada de gegants i bastoners. Va continuar amb les sardanes i cap a les set de la tarda van actuar els esbarts: d'Arenys de Munt, Català de Dansaires i Dansaires de Tuhir (Rosselló).

Es va dir que erem un 3.000 catalans però a l'aplec no es va poder veure una gran manifestació de gent ja que feia un dia molt rigurós de calor i no teniem cap arbre al voltant només uns grans magatzems molt ben refrigerats on la gent s'hi refugiava.

De Figueres i les rodalies erem unes 60 persones, molt ben avingudes i

que portavem un xofers molt experts que ens van orientar en tot el que es refereix a la meravellosa ciutat de Paris.

L'endemà diumenge a la tarda vam assistir al concert de música catalana per a coral i cobla que es va celebrar a la gran sala de la UNESCO que és impresionant de veure i estava plena de gom a gom.

Es van interpretar un seguit de sardanes de diferents autors entre elles Girona 1.808 de Ricard Viladesau que va entusiasmar als francesos per les seves notes ...

Va finalitzar amb la interpretació per les dues cobles i la coral del "CANT DELS SEGADORS".

Va ser realment emocionant per tots els que sentim l'esperit Català.

SER ○

No SER

LLEGIR ○

No LLEGIR

Pot imaginar com podria orientar-se si no pogués llegir els rètols dels carrers? Com prendria certa medecina si no pogués llegir les instruccions? Com sol·licitaria treball si no pogués llegir la sol·licitud?

Aquests són tant sols alguns dels problemes als que fan front els que saben llegir. Al 1980 per tot el món hi havia 824.000.000 analfabets i la quantitat segons diuen fonts assabentades va creixent.

Aquestes persones estan privades de moltes coses. Que limitats que estariem si només aprenguéssim coses pel que observem o experientem nosaltres mateixos! La lectura obra la porta al coneixament que s'ha acumulat en el transcurs dels anys i dels segles.

Els últims anys s'ha criticat molt el sistema d'ensenyament de "vegi i llegeixi" doncs s'ensenyava als estudiants a reconèixer paraules senceres, sense saber pronunciar lletra per lletra. L'objectiu principal és que els lectors adivinen les paraules i no saben pronunciar paraules noves ni tampoc llegir amb exactitud degut a què confonen paraules que s'assemblen.

El mètode fònic que vol dir "so de vocal" com sona cada lletra i com sona a cada paraula. Primer les vocals i després les consonants. Després d'això es combinen les dues per formar paraules, frases i oracions.

Es cita la televisió com una de les raons per la qual no es llegeix. Els estudis suggereixen que fins i tot nens que provenen de llars on es dona molta importància al llegir, però que se'ls hi permet molt veure la televisió són molt propensos a tenir dificultats en el llegir. (TV Guide Revista)

No podem esperar a llegir millor si no llegim amb regularitat!

A diari s'hauria de dedicar temps a la lectura, mitja hora o més si és possible. S'ha de ser selectiu amb el que llegim, ha de ser una lectura que tingui paraules que entenguem. Per què, pot arribar algú a ser un bon pianista sense practicar molt amb el piano? Això és igualment cert amb la lectura.

El que llegeix lentament s'atura davant de cada paraula i així va enviant al cervell idees incoherents, a part de què gairabé no recorda el que llegeix.

Pel contrari el llegir frases o grups de paraules ajuda a recórrer més fàcilment i ràpidament una plana i augmenta el grau de comprensió del que estem llegint.

Un altre dels hàbits que d'acord amb moltes autoritats perjudica la bona lectura és la vocalització, és a dir, moure els llavis al llegir.. Perquè una persona pot parlar aproximadament 125 paraules per minut, mentre que els registres mostren que la velocitat de lectura és de 230 a 250 paraules per minut.

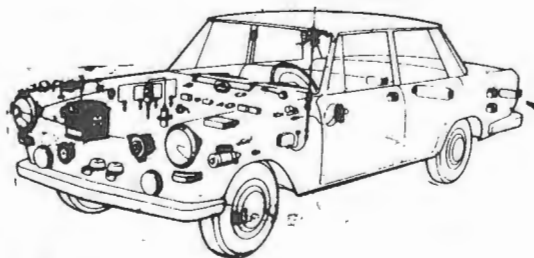
Com veieu és important tenir bons hàbits de lectura, sigui un estudiant, un oficinista, un obrer de fàbrica, una mestressa de casa o el que sigui. Comprendre el que es llegeix significa que la lectura serà una eina valuosa per a vostè, i creguim, val la pena...

SERVEI ELÈCTIC DE L' AUTOMÒBIL

Joaquim Frigola Serra

servei femsa

carrer PROGRES, 11

tel. 50 26 47

FIGUERES

EQUIP VETERINARI D'ASSESSORAMENT I SERVEIS

PERE ROS. Col. 370
MARTÍ PALLISERA. Col. 315

Tel. 50 68 17 (cont. automàtic)

	25 02 31
Particulars	50 80 51
	53 80 94

MEMBRES DE L'ASSOCIACIÓ ESPANYOLA DE VETERINARIS ESPECIALISTES EN REMUGANTS, AFILIADA A LA WOLRLD - BUIATRIC - VETERINARY ASSOCIATION

MEDICINA I SANITAT
PATOLOGIA REPRODUCCIÓ
INSEMINACIÓ ARTIFICIAL
CIRURGIA
CONCERTS SANEJAMENT
DIAGNÒSTIC GESTACIÓ
CONTROL ALIMENTACIÓ
ANÀLISIS
VACUNACIONS

Resum ³⁵ d'un Any

Com que ja ens anem acostumant a la nova sala, cada cop ho fem més bé. Aquest any passat la festa va ser un èxit. La comissió que s'estrenava en la festa de Sant Martí es va ben lluïr, tot i que el gran temporal d'aigua que caure ho va deslluïr una mica. Com sempre a la mitja part vam fer l'elecció de la Pubilla i l'Hereu i després tornem a ballar fins a la matinada.

El que també va sortir rodó van ser les quines que ara ja podem dir que en som uns professionals. La comissió de festes amb molt bona organització ens va preparar unes vetllades distretes i amb uns lots molt ben fets, amb flors cedides pels Sr. Folch i amb llonganisses, xampany, turrons i ... també xais, pernils i excursions. Aquests dies també s'escau la festa de Cap d'any on no i falta detall.

La presentació i el menú són d'allò més bo, amb un all-i-o-li que va fer en XICO que ens feia xupar els dits, i després el repertori musical on cadascú hi porta la seva, i els jocs de l'escom

bra, de les parelles, que ens van fer disfrutar, i un llarg etc..

I els reis que saluden desde el balcó i que queden tan bé a dalt l'escenari. I els regals que portaven per tothom, què n'hem de dir.?

I el Carnestoltes ?. Aquesta vegada va ser molt més lluit que la primera.

Hi havia gallines, pallasos, bruixes i tot el que hi pot haver en un Sa rau com el que ens va montar el conjunt CINC CLAUS. I hi van haver premís pels més macos, i que constí que va costar molt de triar ...

I entra una cosa i l'altre la Comissió es renova, es canvia L'Eudalt, per en Jaume Moradell, en Joan Arnall per en Joan Saurí.

I la gresca continua. Ja tornem a ser al novembre i la festa ja torna a estar a punt.

A reveure !!!

JUDITH JOFRE

LOURDES FERRES

Records ³⁷ d'una Pubilla

Sabeu que l'any passat em vaig deixar moltes coses per explicar?

Crec que ara és el moment de dir-vos totes aquestes coses que durant un any he guardat dins meu, i no sap ningú, que ja és hora que vosaltres també visqueu quelcom tan maco, encara que sigui a través de mí.

Ara fa dos anys, em van elegir Pubilla d'El Far d'Empordà, aquell dia per a mi va ésser especial, doncs era la primera Pubilla que pujava a aquell escenari i això va ésser molt emocionant per a mí, encara que molta gent des de baix no es va adonar d'aquest detall (o almenys no m'ho van demostrar) , jo en canvi va ser el primer que vaig notar: any rera any vaig veure les pubilles atravessar la petita Sala Vella , tota plena de gent i poca llum, després pujar a aquell petit escenari on gairabé no hi cabien, aquell dia no, la Sala era buida i il.luminada , tothom estava als cantons, atravesar la Sala sense ningú al mig en aquells moments es va fer molt llarg, sentia les palmades i les veus de la gent, disperses al voltant de la Sala, pujar al escenari va ésser pitjor encara, fils i trastos musicals que m'entrevancaven , les cares de la gent fixes al escenari em feien sentir més nerviosa del que estava , després aquelles preguntes del presentador que per més que provo de recordar no sé qui era (i és que en aquells moments no veia ningú).

Després li va tocar a l'hereu, i vaig disfrutar de valent veient la seva cara , doncs feia pocs moments quan van pronunciar el meu nom , ell havia esclatat en un riure que em va fer molt poca gràcia (ara em tocava a mí).

Però aquest moment de satisfacció va durar poc , doncs desseguida ens va tocar baixar a la pista i ballar el típic vals. Mentre ballavem ens vam entrevancar diverses vegades i enmig de la vergonya les rialles de la gent, recordaré sempre el vals amb l'hereu, com recordaré el ram de flors, com la nit de la Festa de Sant Martí. Recordaré també les vostres palmades i rialles disperses que ara m'emocionen, recordaré la banda i recordaré sempre el poble d'El Far.

LAURA CASANOVAS

PUBILLA

Ja ha tornat a passar un altre any, i com sempre enstornem a retrovar en la revista " FARUS " , on podem parlar amb els personatges més famosos de la temporada 88 - 89 a la població d'El Far.

Un dels personatges que més s'ha enraonat aquest any ha sigut la pubilla m'ha costat tot un any poder fer-li aquesta entrevista dons ha estat molt enfeïnada amb les revistes del cor, tots la vam poder veure varies vegades a T.V.E.F. (Televisió EL FAR) i cregueu - me que va ser una de les pubilles més cotitzades d'àmbit Internacional.

JOSEFINA TRULLS PUJOL, 17 anys, Nascuda a DARNIUS el 04.12.1.971 - FINA, TOTS ET VAM VEURE EN EL MOMENT QUE VAS SORTIR ESCOLLIDA PUBILLA, PERÒ NO SABEM EL QUE SENTIES EN AQUELLS MOMENTS.

Primer el meu nom pel microfen, encara que me'l van haver de repetir dues vegades, perquè el que menys m'imaginava era sentir -lo.

El que més vaig sentir en aquells moments van ser nervis, després una gran emoció per l'acolliment de la gent i dintre d'això la timidesa amb va fer acte de presència.

- QUE HA SIGNIFICAT PER A TU AIXÒ DE TENIR A CASA TEVA UN ANY LA BANDA DE PUBILLA.

Dons m'ha fet recordar molts moments que durant un any he estat representant el nostre poble i que he mirat de fer el millor possible aquesta tasca i a ser posible la tornaria a repetir.

- HAN CORREGUT RUMORS QUE EL PUBILLATGE A FIGUERES ET VA ANAR MOLT BE, PERQUÈ NO ENS HO EXPLIQUES ?

Si, els rumors són certs, dons a Figueres em va anar molt bé, em va fer molta il·lusió, ja que vaig conviure amb les altres Pubilles de les rodalies de l'Empordà durant un dia.

Vaig tenir ocasió de conèixer el batlle de Figueres Sr. MARIA LORCA i els seus consellers..

Com anècdota us explicaré que aquell dia feia tanta tramontana que al baixar del cotxe per anar a l'ajuntament el vent se'm va emportar la banda.

- UN BON VIATGE, SUPOSO ?

Potser si, però per les Pubilles que hi vam assistir va ser desèstrós, resulta, doncs que el dia que vam marxar vam enganxar una "ditxosa" vaga que ens va fer arribar SET HORES més tard, 14 hores de vaixell ens varen atontar, vam arribar a EIVISSA i ningú ens esperava, vam arribar a l'hotel com vam poguer, l'hotel va resultar que era de jubilats alemanys. La vaga a l'hora de tornar encara durava, l'avió va ser la nostra salvació després de unes quantes ànecdotes més i acabaré diguent que gràcies a un BON HOME vam arribar totes bé.

- A QUE ET DEDIQUES ?

Estic treballant d'auxiliar Administrativa amb una agencia de viatges, i de moment em va molt bé.

- ELS TEUS HOOBIS

Escollar Música, Llegir (el que passa és que no tinc gaire temps),

AH !!! i anar de " marxa "

- I DE L'HEREU QUE ME'N DIUS (A PART DE GUAPO I BEN PLANTAT)

Comè dius tú Guapo i ben Plàntat

i com dic Jo Alt i ben Parit.

- EL TEU TIPUS D'HOME IDEAL

Primer de tot alt i moreno, a part amb el caracter agradable i que sigui sincer (no demano gaire res.)

- UN SOMNI, UN RECORD, I UN DESITG

Poder ser sempre jove

Sant Martí 1.988

Ser Multimilionària.

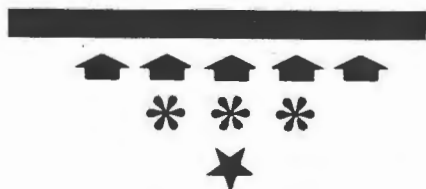
- ACONSELLA A LA FUTURA PUBILLA 1.989 - 90

Que aprofiti l'any de Pubillatge tant com pugui, porque és fa molt curt.

Agreixo molt l'acolliment que meu donat tots aquests anys. GRACIES.

La nostra corresponsal

LAURA CASANOVAS

HEREU...⁴¹

JOAN JOFRE i COMPANYY, 18 anys, fill d'El Far D'Empordà i de " CAN RUET ".

Ara si, ara hem arribat a una de les planes amb més audiència de la nostre revista, milers de joves, noies, dones i tercera edat estàn esperan que aquesta revista surti al mercat per poder llegir la entrevista a l'hereu (jo sé que em deu tenir molta enveja, però de moment només és una entrevista) Després d'insistir diversos cops ha accedit a concertar una entrevista, he arribat a les 11 Hores a la seva mansió d'El Far Gyty, i he pogut parlar amb ell.

- JOAN , COM ET SENTES DESPRÉS D'HAVER REALITZAT DURANT UN ANY AQUESTA TASCA TANT COMPROMETEDORA??

Em sento profundament cansat.at.at.at.

- HA PESAT GAIRE LA FAIXA, LA BARRATINA i LA BANDA ?

Es clar, per què us penseu que estic tan cansat ?

- A LES TEVES FANS, ELS HI AGRADARIA SABER COSES DE LA TEVA VIDA, ALLA DONS ESTUDIES O TREBALLE ?

Faig el que puc, però més aviat ni una cosa ni l'altre.

- QUINS SON ELS TEUS HOBBIS ?

Dormir, mirar pel·lícules i el més important de tot, descansar que em queda molta vida per endavant i no em puc pas amargar ara que tinc 18 anys.

-QUE PENSES FER EN UN FUTUR ?

Descansar, es clar sempre que pugui.

- HAS TINGUT MOLTA RIVALITAT AMB ELS HEREUS ANTERIORS ?

No m'hi he esforçat massa per vèncer - Ios.

- QUE ME'N DIUS DE LA PUBILLA ?

En voldria tenir una rega al'hort, però estaria mal cuidada perquè no sé fer d'hortalà.

- EL TEU TIPUS DE DONA IDEAL ?

1 metre d'amplada i 1 pam d'alçada.

- UN SOMNI, UN RECORD i UN DESITG.

Descansar , el llit , un llit d'aigua.

- QUE RECOMENARIES AL PRÓXIM HEREU ?

Que descansi tot el que pugui que això és molt dur.

LAURA CASANOVAS

PUBILLES A FORA

El Far d'Empordà és un poble afortunat.

Pensareu que ens hem trastocat però és que gràcies a les nostres pubilles aquest poble és gairabé internacional.

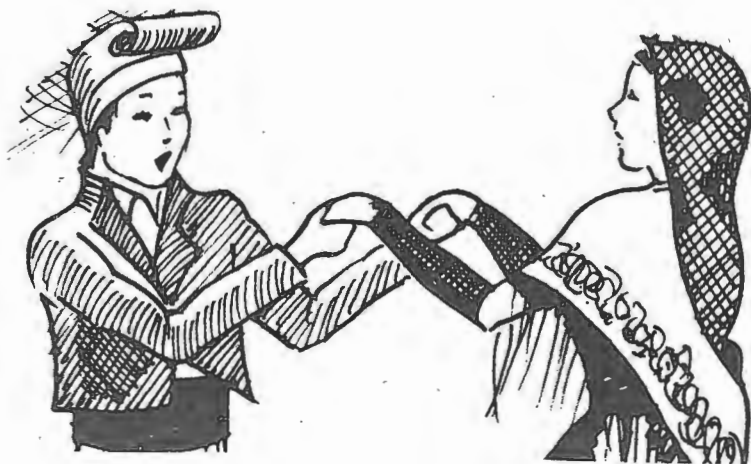
Fa una quantes anys vam tenir una pubilla de les Comarques Gironines, i poc després una pubilla de L'Empordà. Però el més important ha esdevingut aquest any, quant dues noies ben conegudes del poble van pujar a l'empostissat situat al vell mig de la rambla figuerenca.

Era el 21 de Juliol, després de mitja nit, quan les comes ens començaven a fer figa de ballar sardanes, que l'Anna del Mas de la Gruta era proclamada Pubilla del Foment de la Sardana 1989-90 i la Fina, la nostra pubilla, dama d'honor.

Moments d'emoció, amb petons, canvis de banda, entregues de rams i moltes altres coses per a recordar aquests dia.

I com és tradició no hi podia faltar la sardana de rigor de les dues pubilles, la sortint i L'Anna i les seves Dames d'honor amb les autoritats del Foment de la Sardana.

Per tal de saber que és el Foment, com va anar l'elecció, etc... hem fet unes quantes preguntes a L'Anna.

- QUE ES EL FOMENT DE LA SARDANA ?

Es una entitat Figuerenca a la qual som socis. Es va crear l'any 1.962 i la seva tasca és vetllar pel Foment i la difusió de la sardana, organitzant les ballades i aplecs de Figueres i comarca.

- QUANTS DÉ SOCIS TE ACTUALMENT ?

Ara en té uns 450.

- COM ES QUE T'ELEGISSIN A TU PUBILLA ?

Dons, es fixen amb les noies que sovint surten a ballar sardanes, i per aquets motiu m'ho varen proposar.

I fou del meu gust que la Fina m'acompanyés com a Dama.

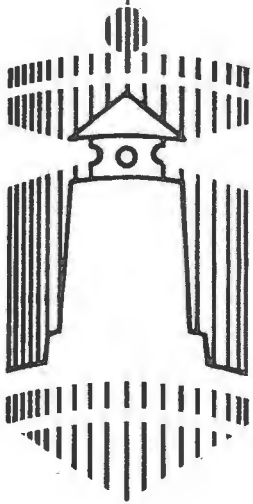
- QUINA FEINA T' HAN DONAT ?

De moment, res.

Però suposo que a la primavera m'hauré de presentar a l'elecció de la pubilla de Figueres.

JUDITH JOFRE

LOURDÈS FERRES

Subministres ***EL FAR***

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
● EXPOSICIÓ I VENDA ●

Carrer de la Font, 1 - Tel. (972) 51 14 08
17469 EL FAR D'EMPORDÀ (Girona)

Totxanes, totxos, mahons i rejols
perforats

Ciments, Guixos i escaiola.

elements per forjats

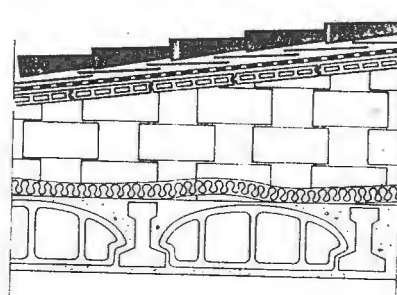
Bigues de tot tipus

Material de coberta

Teules i planxes de fibrociment

Gresos i revestiments ceràmica al pormajor

Jasses i pilans armats per naus industrials i agrícoles.

FESTA MAJOR

programa

DISSABTE DIA 11 DE NOVEMBRE

- a les 12 Ofici Solemne en honor a Sant Martí
  - a la 1 Una sardana a la plaça
  - a les 5 Sardanes i seguidament CONCERT DE MUSICA
- NIT
- a les 11 Gran ball de nit, i a la mitja part tradicional elecció de la Pubilla i l'Hereu.

TOTS ELS ACTES SERAN AMENITZATS PER LA COBLA ORQUESTA

AMOGA

DIUMENGE DIA 12 DE NOVEMBRE

- a les 11 Missa
- a les 12 Espectacle infantil i repartiment de premis del Concurs de pintura.
- a les 4'30 Sardanes i seguidament ball de fi de festa.

TOTS ELS ACTES SERAN AMENITZATS PER L'ORQUESTA

marimba

joan oliva

calefacció - electricitat gas - aigua

REPARACIONS A DOMICILLI

JOAN OLIVA

c/Pous i pagès Bl.4

Telf:51.13.35

figueres

MEMBRE DE L'ASSOCIACIÓ PROVINCIAL DE GRUPS
LLETERES .-

- Recollida Propia de la llet
- Comercialització conjunta
- Pagament unificat
- Serveis veterinaris propis
- Circuit privat d'inseminació
- Compres conjuntes
- Assessorament tecnic
- Servei de gestoria

LLETERA DE L'EMPORDÀ , S.Coop.C. Ltda.

C/. Calçada de Tapis , nº 5 baixos

FIGUERES .-

nº de tel . 50. 97.02.

N.I.F. = F- 17101395

L' 11 de novembre és la diada de Sant Martí. La diada d'un sant gal·lès, molt popular a casa nostra, que va ser, abans que sant Jordi, el patró dels cavallers catalans. I la diada de Sant Martí és plena de refranys. Refranys tan coneguts - i, sovint, encertats -, com aquets;

" per Sant Martí,
mata el porc i enceta el vi.

" per Sant Martí,
la pinya cau del pi."

I ...

"Com més fort és l'estiuet,
guarda't més del fred."

S'explica de dues maneres l'origen del famós estiuet de Sant Martí. Una d'elles, té com a protagonista principal la capa del Sant. I és ben coneguda. Però començaré per l'altra.

Segons diuen, Sant Martí, quan era soldat de cavall, vingué a Catalunya una tardorada molt crua i gelada tot allotjant - se a una casa de pagès dels afores de Barcelona, on fou molt ben rebut i dignament tractat. L'amo de la casa, però, va queixar - se de les fredorades primerenques, que, a causa de matar els esplets, produïen la pèrdua de les collites i la ruïna de la pagesia, i eren, per tant, motiu de les fans i de la misèria que patia el món. Aquell home va parlar en un to tan convincent i tan planyívol, que va commoure el sant, el qual es féu el propòsit de posar remei a aquella desventura. I, en conseqüència, va fer que després de les primeres fredorades, pels voltants de la seva festa, la temperatura s'endolcís una mica i els esplets fossin

més forts per a reïsitir les gelades i fredors de la hivernada. I aquest temps de bonança que, després dels inicials freds, ha fet sempre més d'ençà d'aleshores, per tal d'afavorir la pagesia, és allò que en diem l'estiuet de Sant Martí. I cal afegir que hi ha quelcom que reforça aquesta història o llegenda. O sigui, l'existència de l'església parroquial de Sant Martí de Provençals la qual diuen que es va aixecar allà on hi havia la casa de pagès que va sojornar el Sant, església que dona nom, per altra banda, el poble de Sant Martí de Provençals, enguany annexionat a Barcelona, en record del pas de Sant Martí per aquell paratge.

L'altra manera com s'explica l'origen de l'estiuet és la següent: Un dia de fred rigorós, Sant Martí passava a cavall per un bosc espès, situat en el terme de l'antiga població de Sant Martí (el Sant Martí de Provençals de què parlava fa un moment). I trobà a un racó del camí un pobret que tremolava de fred i que cuidava morir - se. El Sant, ferit de compassió, s'arrencà l'espasa, va partir pel mig la seva capa i va donar - ne un tros - la meitat, més ben dit - al pobre, perquè pogués abrigar-se i combatre la baixa temperatura. Aquell pobre, segons es diu, era el diable, que volia fer perdre el Sant, i precisament se li va presentar per a induir - lo a partir la capa, a fi que així, mancat de la meitat de l'abric, es morís de fred. Però Nostre Senyor, que vetllava per Sant Martí, al moment féu apaivagar i endolcir la temperatura, és a dir, la féu suportable per a poder anar sense abric, i així es salvà el sant.

Aquestes són les dues llegendes o històries que hom conta sobre l'origen de l'estiuet de Sant Martí. La de la capa, com he dit abans, és ben coneguda. La que s'ha fet més popular. Però, al meu entendre, no té la força de l'altra. O sigui, la d'aquell pagès dels afores de Barcelona, la casa del qual es convertí, pel que sembla, en l'església parroquial, coneguda per Sant Martí Vell, de

l'actual barri barceloní de Sant Martí de Provençals, barri que per Sant Martí celebra la seva festa major. Com també la celebra El Far D'Empordà, població asseguda en un cim, on, segons una antiga llegenda, hi havia hagut un far que feia lumm a base d'una monumental foguera que cremava tota la nit, per tal avisar els navegants del perill que comportava passar pels seus voltants, per raó de l'existència d'unes roques immenses, les quals, en la foscor, es feien invisibles ...

" Per Sant Martí,
la fadrina besa el fadrí."

Això vol dir que les fadrines empordaneses (Perquè aquest refrany és molt de l' Empordà), per Sant Martí, tenen dret a fer un petonet - un petonet innocent i desproveït de tota mena de malícia - al primer fadrí que troben en sortir al carrer, al matí. No crec que aquest simpàtic costum sigui enguany gaire practicant. Però sí que ho era antigament, segons conta la gent vella de la comarca de l'Alt Empordà, la qual assenyala que un poble que s'havia distingit molt, en aquest aspecte, era el d'EL Far D'Empordà, on, cada 11 de Novembre, acudia una gran quantitat de fadrins de les poblacions veïnes, ja que les fadrines elfarenques (les poques que hi havia, car El Far D'Empordà sempre ha estat una localitat força petitona) eren la mar de generoses i no els venia d'aquí, endutes per l'alegria de la festa major, de repartir petonets a dojos innocents és clar però infinitament dolços -, al llarg de tota la diada...

EMILI CASADEMONT i COMAS

Subdirector d' HORA NOVA,
periòdic independent de
l'Empordà.

sabíeu que...

... Ben a prop nostre hi resten vestigis dels nostres avantpassats ?
Doncs sí, i més concretament al terme municipal D'Espolla, s'hi troben un grup de sepulcres megalítics o dòlmens, S'inicià cap a la regió de la Bretanya uns 4.800 anys a de C. i des de allà s'extenguè a Anglaterra i la Península Ibèrica.

Tot i així aquest costum d'enterrar els difunts en aquestes cambres de lloses, no arribà a les nostres terres fins a l'Eneolític, és a dir, a principi de l'edat de Bronze.

Aquest conjunt és considerat com el de més grans dimensions, més antics i complexos de Catalunya, i entre aquets cal destacar el de "La Font del Roure" a 600 metres sobre el nivell del mar, essent el més elevat, juntament amb el de la Cabana Arqueta a 140 metres.

Aquests sepulcres megalítics han estat classificats i anomenats, segons la seva estructura. Així cal destacar el sepulcre de "Corredor", "la Galeria Coberta" i la "cista", encara que a Espolla només s'hi troben del primer i darrer tipus.

Alguns d'aquets monuments són:

SEPULCRE DE CORREDOR DE LA FONT DEL ROURE

Long: 6° 40' 10''

Lat :42° 26' 14''

SEPULCRE DE CORREDOR D'ARREGANYATS

Long: 6° 40' 50''

Lat :42° 46' 20''

SEPULCRE DEL MAS GIRAROLS

Long: 6° 42' 10''

Lat: 42° 25' 10''

SEPULCRE DE CORREDOR DE BARRANC

Long: 6° 42' 10''

Lat: 42° 24' 30''

SEPULCRE DE CORREDOR DE LA CABANA ARQUETA

Long: 6° 40' 40''

Lat: 42° 23' 20''

CISTA DE PUIG BALAGUER

Long: 6° 40' 40''

lat: 42° 23' 20''

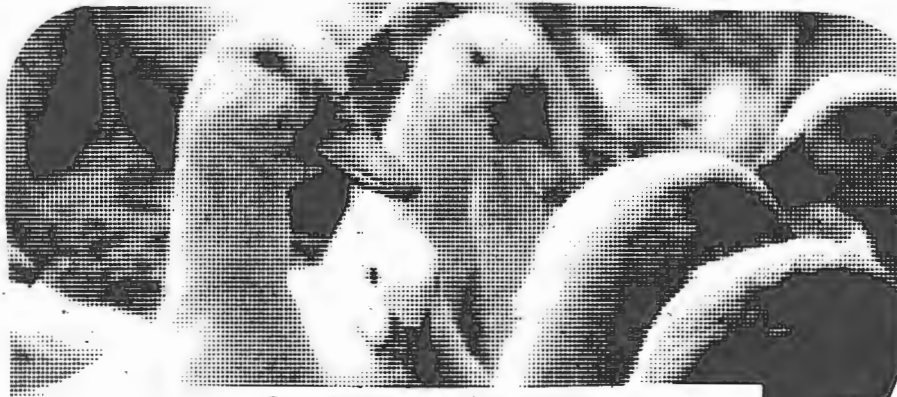

Potser pensareu que només pot interessar a especialistes o arqueòlegs, però pot resultar prou agradable donar un tom per aquest paratges i descobrir restes que al cap i a la fi formen part de la nostra història...

NOTA : Per qui estigui interessat dispo d'informació més amplia.

CARLES FERNANDEZ

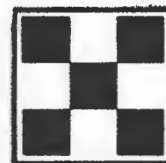
PRODUCTES NATURALS DE L'ÀNEC
Branta

Ctra. de Vila-sacra (Les Margeneres)
EL FAR D'EMPORDÀ (Girona) · Telf. (972) 50 93 41

AGRO
EMPORDÀ

- Distribuïdor majorista de Gallina Blanca Purina
- Material per a granges
- Tractaments
- Animals selectes
- Accessoris per a animals de companyia

Rech Arnau, 21
Núria, 2
Tel. 50.23.80

17600 FIGUERES
(Girona)

EL COST D'UTILITZACIÓ DE LA MAQUINARIA

La mecanització requereix un bon control de la màquina, no tan sols la vigilància i manteniment mecànic, sinó els costos que origina. A voltes, la manca de dades dificulta el càlcul del cost d'utilització de la màquina cosa que no s'ha de tolerar en una explotació modernitzada. Del càlcul d'aquests costos dependrà la reposició de material i la seva constant modernització per tal de no quedar desfsats en un món cada cop més competitiu.

El cost horari del funcionament dels tractors i de les màquines agrícoles s'utilitza en el càlcul del preu de cost dels productes agrícoles i en el de la rendibilitat dels aparells.

L'estudi del cost de la maquinària ha de contemplar tots els elements que hi intervenen. En primer lloc el capital necessari per la compra, preveure al seva reposició (amortització) i uns interessos. S'ha de contractar una assegurança, en previsió de possibles accidents i s'ha de disposar d'un garatge on guardar-la.

Caldrà fer front a unes despeses de combustible, oli i greixos, conservar en perfecte estat la màquina, canviar-li els neumàtics quan estiguin gastats i reparar les avaries que es presentin. D'altra banda la conducció originarà unes despeses de tractorista.

Tots aquests dispendis de cost d'utilització, els podem reunir en dos grans grups:

1.- Despeses de possessió o fixos

(Amortització, interessos del capital, assegurança i garatge), que es mantenen invariables al llarg de tot l'any, independentment del fet que la màquina funcioni o no.

2.- Despeses de funcionament o variables

que depenen del nombre d'hores de treball(carburants, olis, pneumàtics, etc)

L'amortització és conseqüència de la depreciació de les màquines. Les causes d'aquesta desvalorització són la utilització i l'obsolència. Es indubtable que amb l'us, les màquines perden valor, ja que les peces es desgasten i els mecanismes s'espatllen, cosa que empitjora llur funcionament i la qualitat del seu treball.

La pèrdua de valor per obsolència vol dir que la màquina es queda anticuada (progrés tècnic en la fabricació, variació de les tècniques de cultiu, etc)

CÀLCULS

DESPESES DE POSSESSIO O FIXES

Amortització . La calcularem descomptant el valor residual o de rebuig de la màquina que podem apreciar en un 15% del nou valor, al preu de compra de la màquina, dividint-lo pel nombre d'hores de vida útil, amb la qual cosa obtindrem l'amortització horària de la màquina.

Amortització horària= preu de compra - valor residual / hores de vida útil.

Interessos del capital . Tenint en compte la desvalorització del diner i altres causes, aplicarem l'interès com si tinguèssim tot el valor d'adquisició per amortitzar. El tipus d'interès que podem aplicar serà del 12 al 20%.

Preu de compra x tipus d'interès / hores de vida útil = interessos del capital.

Assegurances El millor per auest càlcul és partir del cost total anual que paguem a la companyia asseguradora.

Allotjament . D'una amnera simple podem multiplicar el metres quadrats que ocupa la màquina per 120 ptes/m².

DESPESES DE FUNCIONAMENT O VARIABLES

Combustible. Es un dels apartats més impotant del cost d'utilització de les màquines. El podem calcular prenent la xifra de 0'12 litres per CV i hora de funcionament aproximadament.

Conservació, manteniment i reparacions. Tots aquests costos de funciona-

ment com són l'oli, el greix, els pneumàtics, etc. ; els englobem en un "factor de despesa de reparació" .

El càlcul l'efectuarem multiplicant aquest factor pel preu de compra de la maquinària i així obtindrem directament el cost en ptes/hora d'aquest concepte.

Altres despeses variables . En algunes màquines , com les empaquetadores, s'ha de calcular a part el cost horari del fil, per exemple.

Mà d'obra . Generalment és el tractorista, i en les màquines que sigui necessari, com per exemple algunes plantadores. En les màquines arrossegades o suspeses que no necessiten operar, no cal tenir en compte aquest concepte que ja s'inclou en el cost de la tracció.

XAVIER VILOSA

Professor de l'Escola

Universitària Politècnica de Girona

El fred de l'hivern m'ha engendrat

il.lusions.

Les sembro ara perquè la primavera

les faci créixer, i les colliré a

l'estiu abans la tardor no les mar

ceixi.

La tardor

La tardor ja ha desterrat l'estiu i ara perfuma la vida amb l'alè àcrata i subtil de les ràfegues juganeres del matí. Només la dansa de l'aire nitid aconseguix desvetllar la letargia pacient del carrer.

Les fulles cauen com sentiments que el vent bressola i es dipositen suau-ment sobre la terra molla sense despertar l'infant que hi reposa dia i nit.

Es el temps. Batega immòbil esperant el trepig cautelós de les hores, i respira la boira dormidora que el fa ensopit. Es el somni de tardor que transcorre empobrit com un torrent de vimeteres, i rega les tardes de setembre i ofega els anells del cor.

Per les avingudes del sentiment ja quasi no hi cavalquen il.lusions i la imaginació ja no ve a banyar-se a les cales del meu pensament.

El record esdevé un còsi de tendresa entre dunes d'enyorança i darrera cada color escolto el galop insaciable del meu detriment.

La font del silenci poc raja des que el vent va dansar amb la pluja, i cada dia els salzes decaiguts es claven a l'horitzó com dibuixos traçats amb nostalgia emmascarada.

Embriagueses de cotó fluix i cels cirròcics enterenyinats de falsa malen-

conia; la màgia es perfila amb les hores fins que la mare aurora ens ve a abrigar amb la conxa rogent brodada a l'esquena del sol caient. Després la lluna ens ve a acotxar amb el silenci prodigiós de la nit, pregonant el desfilars dels estels pels viaranys onírics de la foscor. Potser demà tornarà a sortir el sol, però res no impedirà que els desitjos segueixin perdent color.

L'hivern

A cavall entre el goig i la tristesa, trota l'hivern, amb les brides ben altes, i postulant amb veu alta el nom del foc.

Cada dia és una gesta contra l'espasa gelada del vent norueg, i cada alba da un intent per esborrar el somriure formidablement sarcàstic del gel.

M'agrada escoltar el silenci físsil a les mans tremoloses de la tramontana mentre juga a empaitar lleties de cotó. M'agrada escoltar el lament de les nits de gel, i contemplar la llum cendrosa quan es fa fosc.

La neu cau serena i les hores es dipositen floc a floc amb la dolça melangia que buida els cors i els omple de poesia.

De dies les neus ploren el càstig del sol i de nits la gelada converteix les llàgrimes en diamants perquè els afili el vent i els lluï l'albada.

També avui l'últim emperador i més alt sobirà de la vida es llevarà a posar pau entre les filles cridaneres del vent gelat del matí.

També avui la lluna, obsessa, cónsola d'il·lusions, tornarà a pujar al púlpit, com cada nit, per presidir el més enllà entre capricis de cadmi

cementiris de llum.

Cada posta és dolorosa però l'agonia és massa curta i l'esperança massa ferma perquè arribi a morir mai.

Mentrestant, tot esguarda l'esclat de l'ametller, i l'hivern, vestit de blanc, espera el bes de la primavera per començar la dansa del desgel.

La primavera

Arriba la primavera empaitant colors amb el salabre de la renaixença, i lliurant sentències de vida entre els vestigis agònics del colós.

Resusciten els relictos de l'hivern i tornen a explotar els tarongers florits, i l'esclat ressona a cada tarda de maig com l'eco d'un somni gentil i nou.

Deixeu pas a les aigües que s'han alliberat del gel, i circulen fervents per les venes de la terra ansioses per fer " a mare " a l'horitzó amb les seves mans escumoses.

Dia a dia, i gota a gota, s'engendra la vida, i el perfum de la terra molla és pur com el trepig de les sandàlies a la platja.

Cada albada és un missatge de llum que en algun racó de l'est s'està gestant la vida, i cada matí les helíades baixen a terra a parlar amb la rosada i a eixugar-li les llàgrimes d'enyorança al sol.

Mentre una guarnició de lliris juga amb el ventitjol a enamorar el poeta, el vent alegre salteja les flors i els afana l'aroma per untar-se'n el cos i enamorar la pluja.

La posta i l'alba juguen a amagar darrera la nit tebia i xopa de fantasia enmetzinada sense despertar el nenúfars que somnien a la platja.

Anfiteatres de glòria i simfonies de verds. Canta l'esperança i respon el rossinyol.

Que els aedes preparin les cordes per a rebre el sol demà, però de moment a cada bardissa hi ha un niu d'il·lusió a on ixen els ocells que demà can taran la felicitat.

L'estiu

No l'empenyeu, ja marxa sola, la primavera; i escolteu com el vent càlid ja acarona les pedres ancestrals.

Les planes de juliol hissen llurs estandards daurats a la mercè de les primeres ràfegues de migjorn, i les espigues reclamen la mort amb l'alè adurent del migdia...

Postes de mel i cotó i el sol a la tarda com la llavor a la fruita. És l'últim bleix del dia, definitiu com el vol de la grua al captard. Poc després els estels fugaços ratllen sobtadament el mosaics de l'imperi polar, i els astres emprenen danses fetilleres per honorar l'absolut de pas silenciós i capa negra.

Demà és avui i el velar ja torna a solcar imperis de monotonia; tornen les gavines a inventar un mot diví a cada batec d'ales, i tornen les ones a amarar la platja amb la màgia importada del corpuscle.

El blau intens del cel és una oda a la llibertat, que els núvols desafien i l'aire és tan pur que mirant a l'horitzó quasi es veu aquell país, allí on viuen els pares del sol, allí on la felicitat i el blau comparteixen cada instant tot jugant amb les onades.

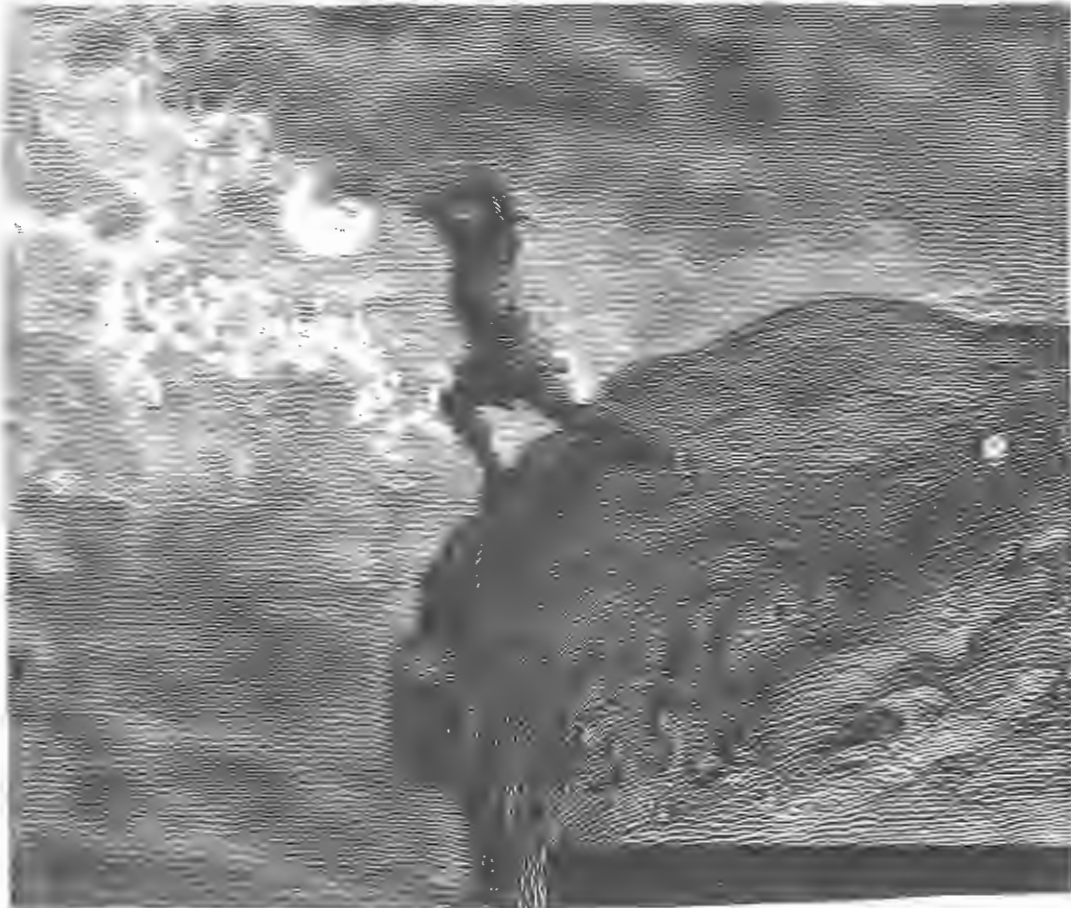
Però ... La terra està malalta; se li obren les entranyes i ja ha perdut

aquella alè que m'enamora. Ara estossega pols, i va coent les hores, esperant la pluja beneïda que li torni la vida.

Per fi les amazones del no res s'han vestit de gris obscur i cavalquen a les espatlles del vent groc de ponent, amenaçant l'armonia amb injúries lluminoses i estridents; comença la processó de gotes calentes i obsesses que s'empenyen les unes amb les altres ansioses per gronxar-se en una d'aquelles fulles llargarudes i estretes, o patinar de corol.la a corol.la fins que la planta cedeixi enmig de tanta transparència.

Després de la loció la terra tornarà a somriure, els macabeus tornaran a entonar cants fúnebres a cada posta, i les oliveres seguiran plantant cara al sol i a les pedres, i tornaran a cantar himnes de fa cent anys perquè se'ls endugui el vent i els ballin les palmeres.

IL·LUSIONS

màgia de tardor

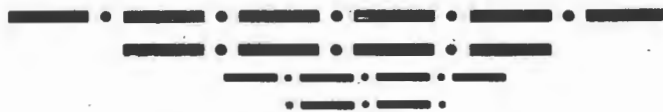
Aquella mica de remor que fa el vent quan arrossega papers perduts i pols quieta de fa dies ...

Aquella mica de tebiar del sol quan surt a migdia i no se't menja una àleanada calentà d'agost ...

Aquella mica de fresca que de nit es rebrega entre els plecs dels llençols i et fa agemolir sota la roba lleugera ...

I tot plegat és aquella mica de canvi que cau, com un ruixim, amb la tardor: la dolcesa de la lumm, els camps tot just segats, l'enrenou del curs escolar, i una pila d'instantes que ens són familiars i alhora diferents cada any. Tornem els dies nets de tramuntana i els cels serens i rosats de cap al tard; tornem les nits llargues i fredes i aquella mandra enganxosa de bon matí+ retrobem l'escalfor dels abrigalls i la humanitat dels dies plujosos. I qui sap si tot plegat és un xic massa romàntic, un xic massa idíl.lic, però de sempre que l'arribada de la tardor m'ha desvetllat uns sentiments particulars, potser perquè marca el recomençament d'una rutina que s'escola, lenta, més enllà dels mesos d'hivern. Són mesos amb una màgia especial, amb un encís flonjo, sense l'orgull dels grans esdeveniments ans amb aquella tendresa, senzilla, de les coses petites de casa dia.Potser per això m'agrada.ES més, segurament és aquesta simplicitat discreta la que converteix la tardor en un temps màgic, diferent.

MERCE SAURINA

En

Jordi Petit

L'experiència d'un fill sobrepassa en escriu les emocions de la vida. El misteri de la vida s'amaga dins el ventre de la mare i esclata en el moment del part. No sé si serà difícil expressar els sentiments sobre el paper, però a mi se me'n fa. Descriure la immensa joia que sents, la plenitud i el pes d'una responsabilitat adquirida que vas descobrint molt a poc a poc resulta prou complexe. comences com si juguessis a nines: el ves teixes, l'acarones, li dius petites paraules, sents els seus plors i t'en tristeixes amb ell, el passeges amunt i avall, del llitet al cotxet i d'aquí al pit de la mare. Són instants d'una vida que t'ha canviat perquè t'ha nascut un fill.

Els dies anteriors al part vius moments de preocupació: estarà bé, serà fort, en sabrem tenir cura, serà feliç amb nosaltres ... són alguns dels petits però feixucs interrogants que et fas quan tens un instant per pensar. Potser la més preocupant d'aquestes qüestions sigui sentiments: quan haurà nascut seràs capaç de ser pare o mare en el sentit ple de la paraula?. Perquè l'has de tenir a les mans per sentir tota la força de l'amor. Al capdavall no cal preocupar - se; la naturalesa és molt sàvia i et fa descobrir amb fets tan normals i tan grans alhora la teva insignificància davant del seu mestratge.

En Jordi, que així es diu, és petit en tots els sentits que vulgueu donar a la paraula.

Ha de créixer de cos i d'esperit i tots els qui som al seu costat l'ajudarem a fer - se gran.

Ens cal no oblidar que un dia també nosaltres vàrem necessitar d'uns pares per no fracassar en el camí que hem iniciat.

Us en podria dir moltes coses perquè les estones que passes al seu costat mirant - lo, són el goig més gran.

Vas repassant cada moviment que fa i l'acompanyes amb els gestos i les mirades, esperant el dia que podrà respondre a l'amor.

ALBERT RIERA

Carretera de Roses **VILATENIM**

Figueres

Eleccions

Al

Parlament

EUROPEU

1.989

EL 15 de juny passat tots els europeus vam haver d'anar a votar amb motiu de les eleccions.

A El Far hi va haver molt poca participació.

De 336 electors només vam anar a votar 133 i d'aquest sis van resultar nuls.

Hi va haver molta diversitat d'opinions és per això que no fem com altres vegades d'exposar - los tots.

En aquesta ocasió en Josep Mª Teixidor, va ser el president de la mesa i en Rafel Pascual i Agapito Garcia, van ser els vocals

Totes les dades han estat facilitades per l'ajuntament.

PASSIÓ i FANATISME

- DIALEG QUE ES POT ESCOLTAR -

-Que vindràs, dissabte? Suposo que no vols perdre't el partit.

Doncs no m'hi veuràs pas pel camp. Prefereixo mirar-ho per la tele.

-I ara! Resulta molt diferent contemplar tot el conjunt de l'espai que no només veure la jugada concreta a la petita pantalla. I, sobretot, és apassionant l'ambient de l'espectacle, amb la cridòria del públic i les discussions de la gent. Hom s'hi sent excitat!

-Precisament és això el que em sobra. No puc suportar el tarannà fanàtic de molts espectadors. Són ben bé els que veuen la palla en l'ull de l'altre i no s'adonen de la biga en el seu. Jutgen com un crim l'acció d'un jugador de l'equip contrari quan els hi semblaria una meravella artística si la mateixa acció l'hagués realitzat el seu admirat defensa.

-Home, no em negaràs que la passió és justament la salsa del futbol. Sense el partidisme dels afeccionats i l'afany de guanyar, quedarien descafeïnades totes les competicions esportives. Hi ha d'haver valentia, entusiasme i fe en uns colors, un escut, una bandera.

-Sí, és clar que ha d'ésser necessari l'interès pel triomf, però una cosa és l'emoció i simpatia que desperta un bàndol, fent viure les jugades de manera apassionada, i una altra qüestió és el fanatisme cec capaç de la violència agressiva que engendra l'odi feroç contra l'adversari i li desitja tota mena de desgràcies.

-Ah, sí. Jo gaudeixo molt quan guanya el meu equip, però encara em fa fruir més el saber que ha perdut l'etern rival, sigui com sigui.

-Amb això no hi estic pas d'acord. Hem de jutjar imparcialment els mèrits de cadascú i acceptar el resultat, sempre que hagi estat aconseguit de manera legítima.

-És que aquells podrits mai actuen amb legalitat, i així és com guanyen. Sempre es valen de trampes i ajudes de fora.

Sempre, sempre ... No serà. A vosaltres us domina més la repugnància profunda per l'enemic que la inclinació instintiva a favor d'un dels contrincants, arribant al trist extrem de vessar la sang sobre la gespa dels estadis, per culpa de la multitud esfereïdora, Així fou possible la dramàtica situació en el nostre país que va provocar la tragèdia de la guerra incivil del 1936.

-Què vols dir?

-Que aleshores la gent es dividia en dues posicions: antifeixistes i anticomunistes, ~~que~~ en realitat eren relativament pocs els veritables feixistes i, en pro-

porció, pocs els comunistes de veritat. I entre tots s'armà la catastròfica lluita fratricida.

-És natural que cada persona mantingui el seu ideal i que desitgi triomfar sobre els que el contradueu, pel que farà servir totes les armes possibles.

-Mes ha de fer-ho amb mesura, permetent la llibertat dels demés. Deu procurar convèncer, sense imposar-se per la força ni arribar a extrems inhumans com feren Hitler i demés mal il.luminats de la Història.

-Quan es té la certesa de posseir la veritat no es pot afluixar i mostrar-se dèbil, sinó que cal lluitar pel que es considera bo. El fi justifica els mitjans.

-Així és com han anat apareixent, a través dels segles, infinitat de màrtirs que s'han produït, per exemple, a causa del fanatisme religiós. I ara hem vist com s'havia sentenciat a mort l'autor dels "versos satànics".

-Els primers cristians donàren bon exemple al patir heroïcament les persecucions romanes.

-Sí, i més tard, altres fanàtics en nom de Crist prodigaren els espantosos excessos de la Inquisició. I diferents ètnies han estat exterminades per la passió desmesurada dels seus botxins. Encara avui és punyent la mortífera lluita entre jueus i palestins, com d'altres víctimes del terrorisme fanàtic a Irlanda i més a prop nostre. Hi ha d'haver tolerància per a que sigui possible la convivència en bona harmonia.

-Em sembla que no sents il.lusió per la vida. Ja et deixaries trepitjar per tothom. Mai per mai no hem de baixar del burro sense defensar la nostra opinió i els sentiments personals, a més de posar-hi cadascú l'esforç possible i perseverar en la tasca que ens correspongui per a que guanyi el nostre ideal.

-Això sí que s'ha de fer. No es tracta de cèduar ni donar peixet per no discutir. Enraonadament cal mantenir les nostres conviccions. Demostrarem la joventut de l'esperit i l'esperança en que el món pot millorar en l'esdevenidor. Fugim, però, del fanatisme criminal que porta a la violència i fins l'assassinat. D'acord?

-Completament d'acord en que no s'ha d'arribar a extrems tràgics.

-Doncs anem a jugar una partida de billar i que guanyi el millor, encara que sigui per carambola.

JOAN B. DOMÈNECH

mili, no gràcies

Ja sabem tots que criticar la mili no fa falta, i tothom pot fer-ho, però com que mai s'ha fet a aquesta revista ho farà un de tants que n'està patint les conseqüències directament.

Avui en dia L-espanyol als divuit anys té una condemna que els mateixos reclusos se'n riuen perquè és veritat i ni ha per riure-se'n i a la vegada per plorar, ja que viuen millor que un soldat nacional i sobretot menjant millor amb les 200 ptes. més que té un delinqüent diàries per menjar

I jo em demano, qui compleix càstic?, perquè la veritable sentència són els dotze mesos que tanta gent innocent ha complert.

I si no n'hi hagués prou per la gent que encara l'ha de fer, només en períodes electorals als de l'oposició se'ls acudeix de reduir-la fins a tres mesos i si em permeteu una opinió no faran menys, sino que per manca de gent encara s'allargarà.

En aquest any que passes dels 18 als 20 és a dir, que mai en faràs 19, et corre pel cos una droga que solsament es pot curar amb la "BLANCA", per això recorda, si t'ofereixen mili digues "no gràcies, jo passo".. Tot això està molt bé però si hi pensem no hi ha una altra alternativa que acceptar-ho com han fet els nostres pares, faran els nostres fills, i desitjem que no sigui així pels nostres néts. No sé si val la pena estar un dia allà sense fer res i el següent no fer res i l'altre fer les maletes per anar a casa de permís, la veritat és que es quedi a qui li agradi.

S'està posant de moda entre el jovent ser objector i crec que està molt bé i no sóc l'únic ni el primer que dic això: la mili voluntària o professional, perquè no es perdria un any ni tampoc es perdria la feina, ni quan surtissis trobaries les portes tancades en l'àmbit professional i acadèmic.

El que tingui sort treballarà, una altres aniran a estudi, però hi haurà molta gent a la que aquest any li haurà trencat tot, i esperem que aquest gran obstacle es superi poc a poc i s'arrecli.

I per acabar vull recordar les paraules de "los Rebeldes" per fer costat a la gent que encara ha de fer el servei militar i per a què aquestes els hi fassin costat...

Podeis ponerme un uniforme
y dejarme el cráneo
como un melón
Podeis cambiar mi guitarra
por un fusil de repetición
pero no podeis cambiar
mi corazón de Rock and Roll.

CARLES ABRIL MORILLO.

Hi ha una lluita aferrissada a una ciutat prop del nostre poble per a foragitar uns ocells de nom pardals, que els hi produeixen uns problemes de veritat preocupants, puig no veuen la solució per a què dits ocells no siguin els amos del seu millor passeig, (diem-ne jolium rambla).

A uns plàtans que envolten el seu perímetre, fa uns quants anys que dites bestioles s'han fet el seu exclusiu dormitori, amb la consegüent deixalla sòlida (encara menys mal) residu de l'aliment que to ésser viu en forma d'excrements deixa periòdicament per la mateixa naturalesa que li ha donat vida.

Jo crec que tots els de la major part de la comarca hi van a raure diàriament. Un animal tan esquiu com és, que es trobi bé en l'ambient que en principi sembla anormal. No s'enten.

Hi ha suficients arbredes als voltants de la ciutat per a fer-hi estada. Clar que en la comarca hi manquen moltes bardisses, que normalment era el seu dormitori. Com que han proliferat tant, puig que no se'ls caça i es deuen veure valents per a desafiar els sorolls i els llums de la ciutat.

Quants rostits es deixen de fer almenys a les cases de poble, que eren anys enrera, l'únic extraordinari que de tant en tant es feia. S'esmerçaven en tota mena d'estrits per a fer-los desaparèixer i aprofitar-se de la seva carn. A moltes cases, els nius de pardals, es veien arreu i molts d'ells eren controlats per saber quan estava a punt de volar la niuada que ja tenia la ploma i era el temps precís per a aprofitar-se abans que s'escapessin.

Precisament el pardal és esquiu per naturalesa ja que en els parany normals, diem-ne ballestes, per atrapar ocells a l'hivern, pel pardal era un cas estrany que es deixes empaitar. Però hi havia altres manyes per exemple, en una nit de tramuntana equipats amb un llum de pila i una fusta apropiada com que els

ocells estaven arrodits, baix les bardisses a cops de fusta se'n matava un munt i cap a la paella. Altre mitjà eren les palleres amb un garbell bant que es gastava la palla, també s'hi ajocaven a la nit i posat dit estri sobre la palla ells volien sortir i quedaven atrapats. També a l'hivern quan en els camps queda poca cosa, cerquem entrar a on es guarda el gra o el pinso, encara que l'entrada sigui petita per allà n'hi entren tot un munt, i si es avinent de poder-la tapar, llavors entrar dins el local i amb una canya espantar-los i en pocs moments queden cansats i és fàcil atrapar-los amb les mans per als racons de la construcció. Al mateix temps de controlar el seu creixament en nombre, s'aprofitava per tenir una paella amb un poc de sal i una mica d'oli i es feia un rostit de debó després de plomar-los a la vora del foc, ajudant-hi tota la família.

Ara bé la creixença del nombre de pardals que s'ha esdevingut darrerament al no tenir "depredadors" ha fet que entre altres coses hagi desaparegut el cultiu del sorgo. Hi ha moltes quiexes també del cultiu del girasol que pot portar mermes al seu desenvolupament. Amb els procediments d'abans restava amb menys preu el sistema ecològic i ara s'ha restaurat o bé les seves conseqüències de la no depredació ha dut a un estat una mica alarmant sense perspectives d'un fi equitatiu.. Crec que hi pot haver una diferència quan s'atrapaven per menjar-los i al mateix temps per a què no fessin tan de mal, que això se'n podia dir depredació. Ara pel sol fet d'externimar-los, que se'n podria dir? Hi ha un munt de malifetes que s'atribueixen als pardals, com també una pila de beneficis per l'agricultura ja sia menjant insectes o cucs.

D'ocells se'n troben a faltar molts, degut se suposa a la utilització de pesticides i altres verins.. No entro en detalls de la diversitat puig en gran nombre no es veuen volar. El que és significatiu és que de pardals cada dia n'hi ha més, produint una tasca feixuga per a la ciutat que ha estat motiu d'aquest comentari i per al sector de on s'aprofiten en gran part d'aliment que necessiten per viure.

PÀREU EL MÓN

VULL BAIXAR A FER RELAX

Fer relax vol dir escoltar-te, l'enemic del relax és el teu jo. No està per escoltar res. No està per deixar-te de les seves urpes. Vull que siguis lliure del teu jo. Vull que siguis lliure. Deixa't sentir. Deixa sentir el teu ventre. Deixa sentir les teves cuixes. Deixa sentir els teus pits. Deixa sentir el teu coll. Les teves galtes. El teu front. Són estampa del teu impuls vital el teu ventre, les teves cuixes, els teus pits, les teves galtes, el teu coll, el teu front. Deixa't sentir i deixa't lliure. Deixa't en mans de la natura ara que és primavera. Deixa que s'et puji a la noria de la primavera. Puja a la noria de la primavera. Ara revotares cap a dalt. Ara revotares cap avall. No tinguis por. Deixa't emportar per la natura. Ella, una vegada t'haguis deixat les seves mans, et retornarà tot transformada. La natura i el teu jo són ven diferents. La natura vol que et deixis omplir de vida ara que la vida per tot arreu esclata. El jo encanvi es tenca per estar no mes ell al front de tot. El jo et deixa vuit. No facis cas d'aquets jo. fes cas d'aquets altre jo que es la natura i el seu autor Dèu. Dèu vol que et deixis entrar tot tú a vida. Que reconeguis el moviment. Que donguis entrada al moviment de la natura. Això no ets tú. Això és un altre, però un altre que està al teu servei. Et dóna cos. Et dóna fisonomia, et dóna les capacitats totes de vida. Vida és gaudir d'intel.ligència, d'amor, d'Habilitat per les coses. Sap que ho té tot això?. Només ho té aquell qui ha deixat entrar ben lliurament el movimenet de la vida dintre d'ell. Perquè Jesús va ser el campió, és per això que en Jesús trobem tot l'amor, tota l'intel.ligència i totes les habilitats. I també el cos de Jesús ens atança la verdadera estampa del impuls vital = JO vull estar amb la vida; jo vull estar amb Jesús per això ara *em* deixo el moviment. Deixo entrar la vida.

Per a aconseguir - ho ens valiem de moltes imatges. Ens comparabem a una selva tropical. Per tot arreu i corrent riarons. La fosca de la selva no deixa neixer certa vida. També amb nosaltres la falta de consciència dins nostra en priva de veure més vida. Obrim les branques dons per deixar - hi entrar el sol de la consciència. Lo que deiem : deixa't sentir tota.

Deixa't. Normalment et sens un U per cent. Deixa sentir l'altre noranta nou per cent.

També deiem: a les teves mans tens un anell però tu pases la vida estrangulant el coll del teu anyell. Li dones coses al ventra li poses els dits als ulls. El massegues excessivament. Com vols que tingui vida així ? .

I també : compara't amb aquets pi on emb vingut a fer el relax. Per sota d'ell circulan venes d' aigua; son les aigues del manol. Enganxades a les arrels està l'humus de la terra, que ple d'humitat és aliment de l'arbre. I l'arbre, ara que es primavera, a obert totes les seves venes i continuament i puja l'humus transformat amb sàbia vital. L'arbre no pateix insomni, no se'n neguits, no te preocupacions que li facin estrenyar les venes, i per això el moviment de la vida te tota la llibertat. Com s'està posant aquets arbre!

I també: ara que és primavera tota la muntanya s'ha renovat. On nomès hi havien brots secs, ara nomès i veiem verdor, carragat de flors.? Vols dir que tú no ets més privilegiada que la muntanya i que si sortissis a l'en contra de tanta vida que ara be a tu, no tindries unes formes i uns colors més maravellosos que la muntanya ?

Comunicació Escrita

OBJECTIU : Medir la capacitat de comprensió de les comunicacions escrites

INSTRUCCIONS:

=====

- 1 - Llegeixi atentament totes les instruccions.
- 2 - Escriu el seu nom a dalt, en l'angle superior dret.
- 3 - Subralli la paraula nom en la instrucció 2
- 4 - Dibuixi cinc quadrats petits en l'angle superior esquerra d'aquest full.
- 5 - Escrigui una "X" en cadascun dels cinc quadrats que ha dibuixat.
- 6 - Pinti un cercle al voltant de cadascun dels quadrats que ha dibuixat.
- 7 - Firmi al costat del títol d'aquesta pàgina.
- 8 - Després de la descripció de l'objectiu "medir la capacitat ..." escriu gui sí, sí, sí.
- 9 - Pinti un cercle al voltant del número 7.
- 10 Dibuixi un arbre al dors d'aquesta fulla.
- 11 Digui en veu alta el seu nom de pila quan arribi a aquesta instrucció número 11.
- 12 Multipliqui 70×30 al dors d'aquest full.
- 13 Si creu que fins ara ha complert les instruccions digui " SI " en veu alta.
- 14 Sumi $107 + 278$ en el dors d'aquets full.
- 15 Compti en veu molt alta 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10.
- 16 Subralli dues vegades el títol d'aquest full.
- 17 Digui en veu alta "Soc El Que Millor Compleix Les Instruccions!"
- 18 Subralli els numeros de les instruccions 1,5 i 11.
- 19 Ara que ha acabat de llegir amb atenció aquestes instruccions, compleixi solament les instruccions 1 i 2.

**alçats
arbonell**

**sabates
especials
per a**

Plantilles ortopèdiques (home, dona, nen)

SERVEI DE REPARACIÓ

SABATES A MIDA

c/ RUTLLA, 33
OLIVA, 31

FIGUERES

Telèfon 50 54 29

---

agricultura

SAIGA

ramaderia

aplicacions hidràuliques

Carrer de la Creu, 8
Tel. 21.43.02
GIRONA

Ctra. N-II Km. 720,1
Tels. 47.64.10 - 47.64.09
FORNELLS DE LA SELVA

Carrer Vilallonga, 9
Tel. 50.13.15
Carrer Mar, 5
Tel. 50.40.58
FIGUERES

GASTRONOMIA

MATO

Es tracta de fer quallar la llet. Això ho aconseguirem amb algunes herbes com l'herba de col, el card o la figuera o bé per un producte preparat que tenim a les farmàcies.

Un cop obtinguda la coagulació es posa en un drap blanc poròs, típus muselina, perquè vagi escorrent. Es menja ben aviat amb mel i avellanes.

MELMELADA DE PASTANAGUES

Ingredients:

1 Kg. de pastanagues i posar-les a coure fins que estiguin toves.

Una vegada escorregudes es passen pel passapuré.

Possar el puré en una cassola i afegir pell de llimona i taronja ratllada i també el suc.

Afegir el sucre i deixar coure durant 35 minuts.

Quan estigui fred posar-ho en pot de vidre i esterelitzat al bany maria durant 20 minuts

TORRADES AMB MEL I PINYONS

Es tallen unes rodonetes de pa petit de barra (d'un dit de gruix) es posen planes en una safata i es remullen amb llet.

Un cop ben empapades s'aniran sucant les rodonetes de pa en un plat on tindrem un ou batut les anirem tirant a una paella amb bastant oli i ben calent. Les traurem de la paella quan tinguin un color ben ros.

Amb l'ajut d'un ganivet se'ls hi possa una capa de mel i pel damunt uns quants pinyons pelats i torrats.

POMES A LA MENTA

Ingredients:

1 Kg. de pomes àcides pelades, el suc i la pell ratllada d'una taronja, 3 cullarades de mel, 4 ramets de menta, dues clares d'ou.

Preparació:

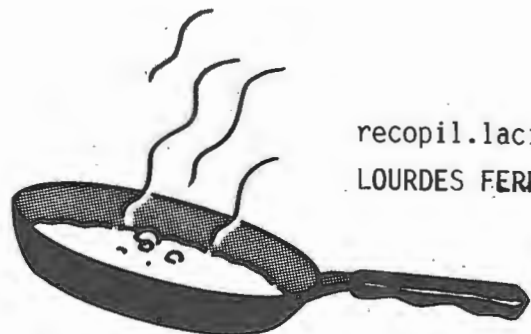
Possar a bullir les pomes, la pell i el suc de la taronja, la mel i les fulles de menta. Que bulli uns 15 minuts remenat fins que les pomes siguin puré.

Després es treuen les fulles de menta i es bat el puré fins que quedi ben fi.

Deixar refredar.

Batre les clares a punt de neu afegir-les al puré de les pomes; repartir-ho en copes. Decorar-ho amb fulles de menta.

Servir-ho fred.

recopil.lació per
LOURDES FERRES

CLUB DELS NASCUTS CANSATS

ESTATUTS

- I ES NEIX CANSAT I ES VIU PER DESCANSAR
- II ESTIMA AL TEU LLIT COM A TU MATEIX
- III REPOSA DE DIA I APROFITA LA NIT PER DORMIR
- IV SI VEUS ALGU QUE REPOSA, AJUDA'L
- V EL TREBALL ES FATIGA
- VI NO FACIS AVUI EL QUE POT FER-SE DEMA
- VII FES EL MENYS POSSIBLE ... I EL QUE TINGUIS
DE FER MIRA QUE HO FASSIN ELS ALTRES
- VIII MAI REPOS EXCESSIU HA MATAT ALGU
- IX SI ALGUN COP ET VENEN GANES DE TREBALLAR,
SEU I ESPERA QUE ET PASSI AQUEST MAL AIRE
- X SI EL TREBALL ES SALUT, VISCA LA MALALTIA

Neixaments

JOSEP SOLER i FABREGA

Pares de l'ALBERT desde el 29 de Desembre 1.988

MARINA PUJOLAS i COSTA

JOSEP OLIVA i GRAUA

Pares de la MARINA desde el 09 de Maig 1.989

DOLORS GIBERT i VIÑOLES

CARLES MARTÍNEZ i VILANOVA

Pares de'n JACOB desde el 12 de Maig 1.989

Mª ISABEL MORADELL i TETILLA

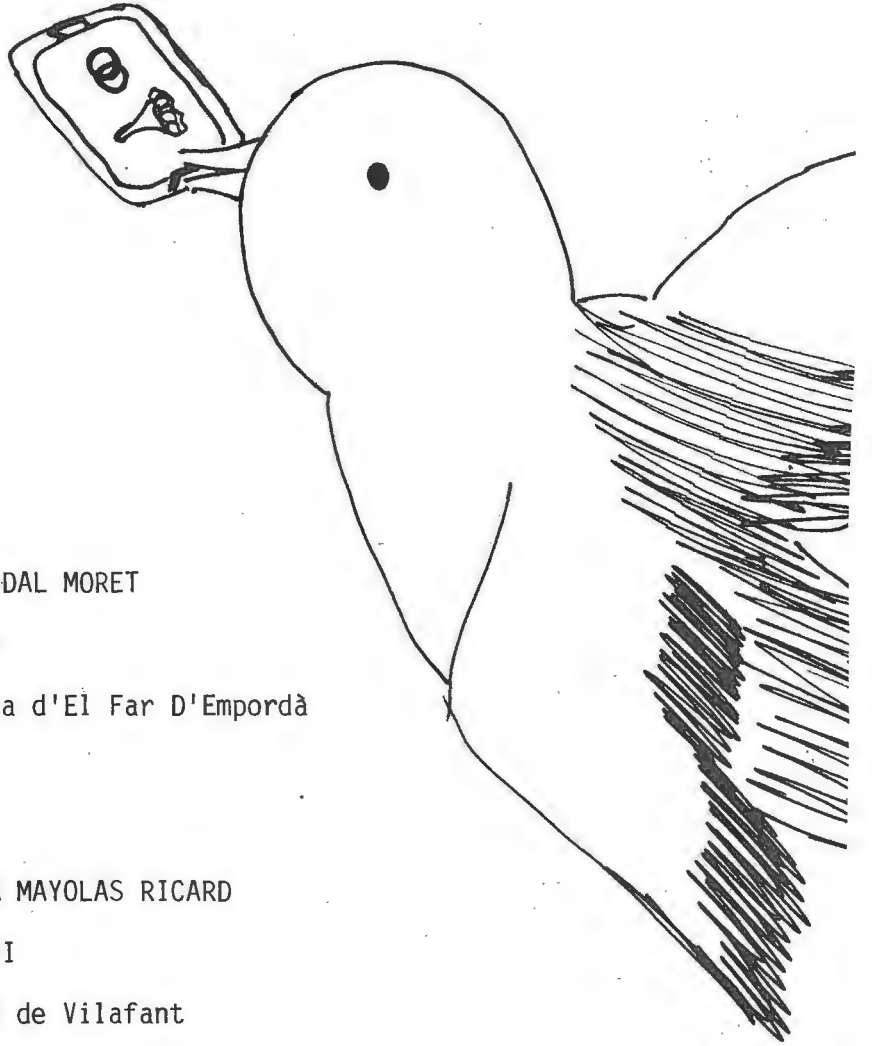
JOAN MORET i CLOS

Pares de'n FRANCESC desde el 14 de Juny 1.989

ROSA FALGAS i MACH

MATRIMONIS

ANGEL RODRIGUEZ RAMOS I ENRICA VIDAL MORET

VAN CONTRAURE MATRIMONI

El 29 de gener de 1.989 a l'església d'El Far D'Empordà

JOSEP Mª TEIXIDOR PLANES I SILVIA MAYOLAS RICARD

VAN CONTRAURE MATRIMONI

El 27 de març de 1.989 a l'església de Vilafant

Defuncions

JOAN PUJOL i VEHI

75 anys

Neix el 09 d'abril de 1.913

Mort el 16 de gener de 1.989

MONTSERRAT CASANOVAS i PUJOL

86 anys

Neix el 27 d'octubre de 1.802

Mort el 17 d'octubre de 1.989

PaSSAT ⁸⁰ E M P S

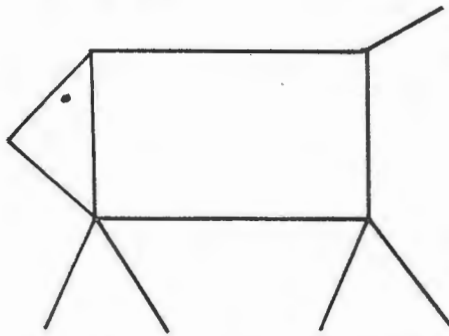
1. Amb quatre línees s'han d'unir tots els punts sense aixecar el llapis del paper ...

```

x
x x x
x x x
x x x x

```

2. Aquí tenim una vaca pintada. Movent només dues ratlles hem de fer que la vaca miri cap a l'altre costat ...

3. Heu de localitzar el nom de 8 situacions geogràfiques que es troben dins el nostre terme municipal ...

V	S	R	E	S	T	A	N	Y	W	G	J	H	K
A	X	F	J	E	K	L	C	R	E	R	B	A	Q
Z	U	N	D	R	T	S	G	L	E	E	Z	B	M
V	C	E	U	E	A	H	Y	G	Z	C	H	I	P
P	L	A	S	N	Q	V	A	W	B	D	X	R	G
Z	A	V	Y	E	U	D	P	A	G	E	L	N	Y
C	N	R	T	G	U	E	R	J	O	M	G	U	R
Z	A	T	E	R	I	P	D	T	N	O	N	M	R
T	U	G	A	A	F	R	Q	U	O	L	C	E	Y
D	U	J	G	M	A	N	O	L	D	I	V	E	U
R	A	S	O	T	N	O	P	A	C	O	R	M	T

COUSA COSETA...

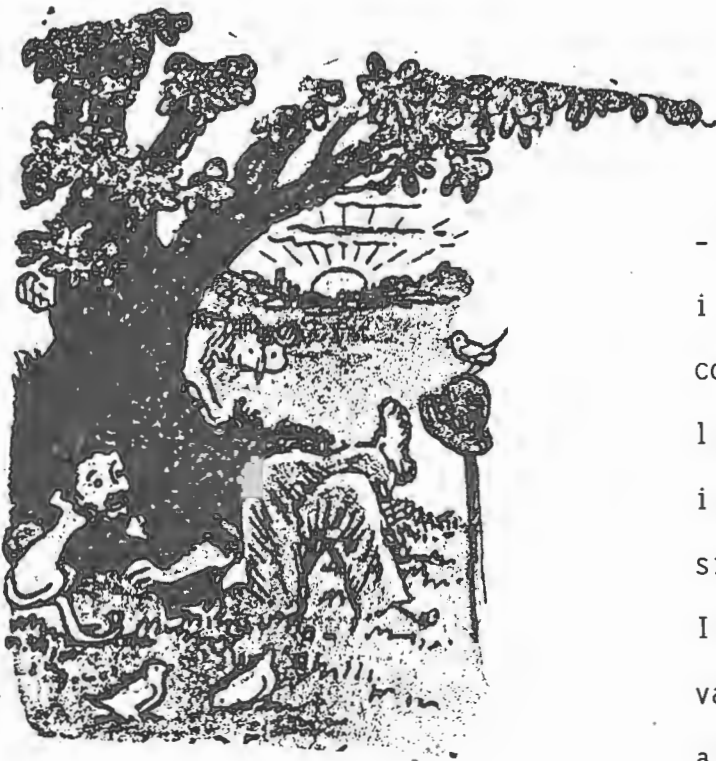
ALS Nens Godó i Ball.

- Té molta terra a l'Havana,
molts diners i poca gana,
va lluent com un nabab
té automòbil a la porta
i el que val l'anell que porta
sols un Déu del Cel ho sap ...
Es asmàtic, neurastènic,
i duu boles d'àcid fènic
al butxacó de l'abric;
pren xocolata amb "sequillos"
i convida amb "cigarrillos".
La gent, d'això, en diu ...

- UN RIC !!!

* * JO NO SE.
 NOMES US DIC
 QUE POTSER EL
 DINER QUE
 SOBRA NO FA
 EL RIC.
 NI EL QUE
 FALTA NO
 FA EL POBRE.

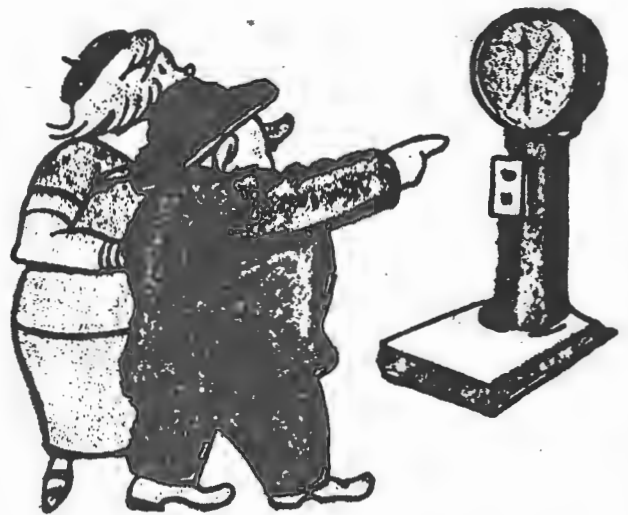
1. - Noi trobo que ens engreixem
 massa.

Ens hauriem de pesar.

- Va tot sol i no té un clau,
 i s'ajeu sota el cel blau
 com si fos a casa seva;
 l'estelada és son trespal,
 i quan ve que hi toca el gol
 si ha acabat la son, es lleva.
 I agafant el gant bastó.
 va deixant un " D'Éu n'hi do! "
 a cada mas que hom li obre.
 Viu a la bona de Déu;
 no té res i tot és seu.
 La gent, d'això, en diu ...

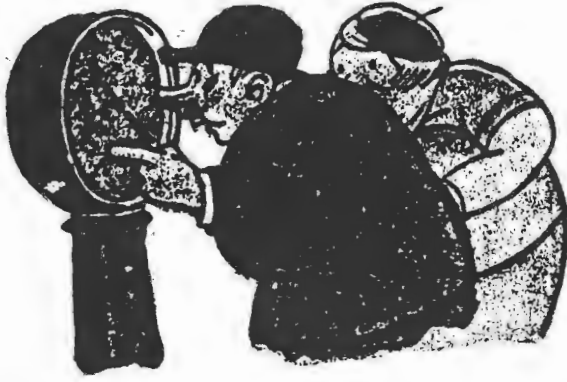

- UN POBRE !

2. - Mira, una bàscula però ens
 costarà deu céntims a cada un.
 - Això rai! puguem-hi tots dos
 a la vegada, i partirem el pes per
 la meitat

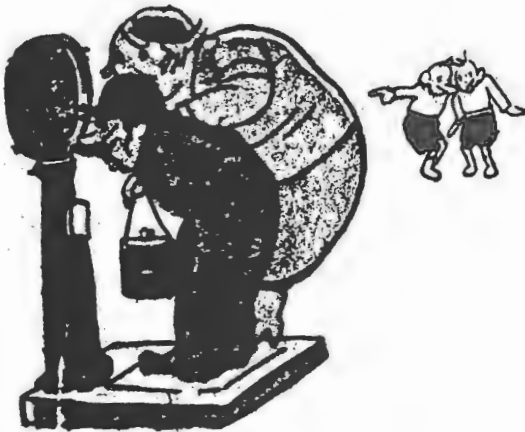

3. - Veus ? 180 quilos! ja cal que fem règim! Des de demà menjarem sols verdura, sobretot tu, que estàs més gras.

4. - ¿ Tornem-nos a pesar, ara que ja fa dos mesos que fem règim ?

5. - Veus ? 130 quilos; encara és massa! t'hauré de suprimir els espinacs del vespre.

6. - Vejam, ara que ja han passat sis mesos: 100 quilos, que són 50 cada un.

Ara anem bé !

- Pepeta, la teva aritmètica m'ha de matar !

*

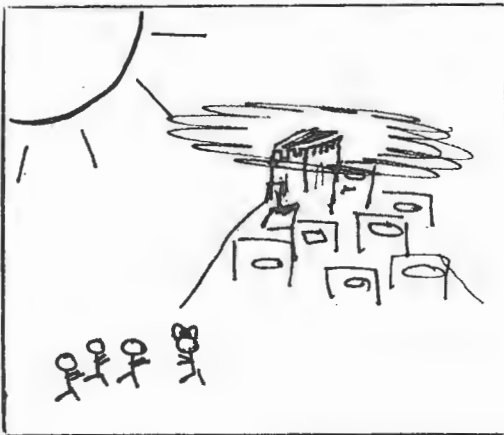
FULLS D' EN PATUFET

DE L' ANY 1.934

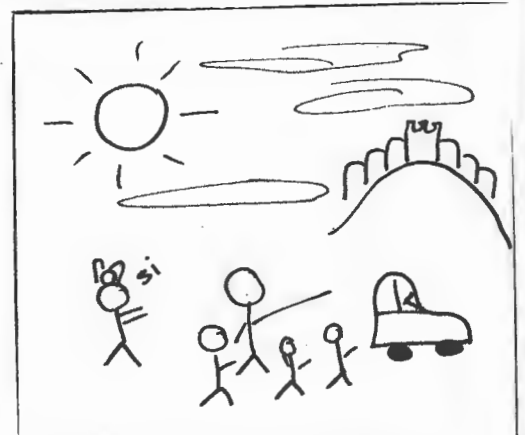
RECOLLITS PER:

ANNA COMPANYY.

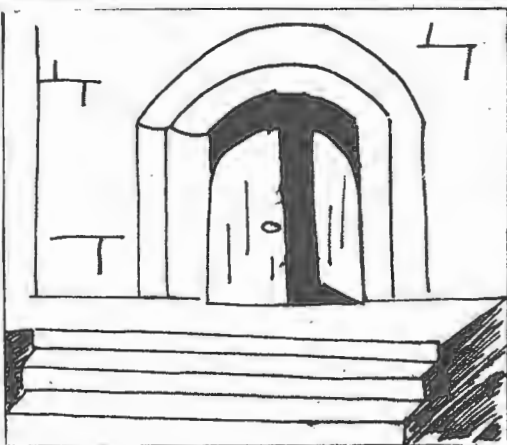
84
AUCA D'EL

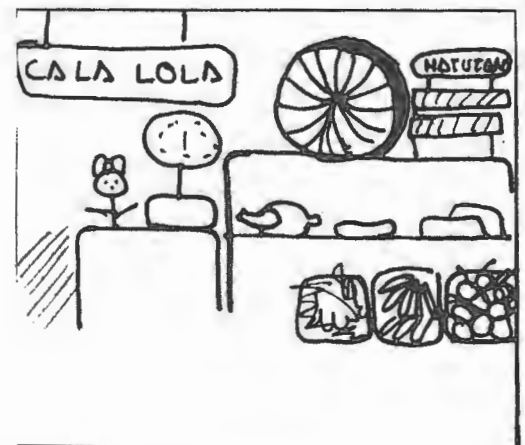
Un dia passejant per El Far
uns forasters vaig trobar.

I sabeu que em van demanar?
Si el poble els volia ensenyar

Molt contenta ho faré
i per l'esglèsia començaré

A Ca la Lola vam anar, i les
arangades molt els van agradar.

El seu cotxe molts problemes
tenia i en Valent els hi
arreglaria.

I en Pitu d'en raimundo en té
i us ho soldarà molt bé

RECULL DE REFRANYS I DITES

A l' hora de valorar la riquesa de la nostra llengua, forçosament ens cal donar una ullada a les dites i expressions populars, que constitueixen la més primitiva i pura forma de llenguatge, prova evident i fidedigne de la saviesa del poble plaer i senzil.

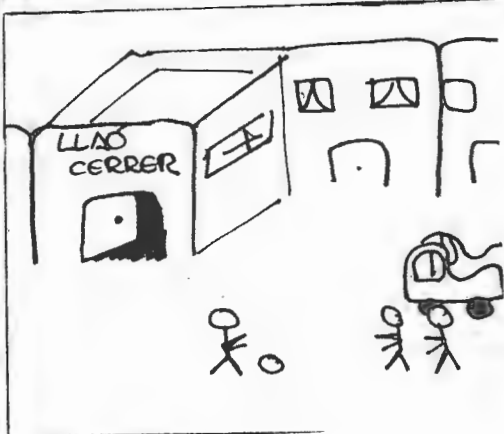
Ens ha semblat adient d-afegar en un sol volum i per ordre alfabètic tot aquest be de Déu de frases fetes, estretes i recopilades de les més profundes arrels populars. Recopilació variada i molt diversa, bàsicament pertanyent al folklore i costum catalanes, si bé també és possible de trobar hi alguna expressió procedent d'altres llengües. Constitueixen reflexions profundes i plenes de saviesa alliçonadora, fàcilment entenedores+ en alguns casos es tracta de frases que avui són desconegudes tota vegada que fan referència a situacions ja depassades pel transcurs dels anys; es procura analitzar situacions íntimes i delicades de les relacions entre la parella humana, respectant sempre la parla clara i catalana de la gent de la nostra terra; en algun cas la frase no és res més que un simple rodolí que analitza la meteorologia, les estacions de l'any, la pluja ..., el vent ..., etc., etc., creiem que l'amable llegidor serà capaç de destriar allò que és seriós del que només és una simple anècdota a vegades incoherent i fins i tot contradictòria.

Aquest "Aplegament de Refranys Populars"., modestament ha pretés aportar un altre gra de sorra a la tasca de normalització i recuperació de la nostra identitat de poble; i hem de dir amb satisfacció que ha estat majoritàriament la cultura familiar i més concretament en els nostres ambients rurals, on s'ha anat guardant i transmetent de generació en generació, tot aquest tresor popular que constitueix l'autèntica saviesa popular del nostre poble; a nosaltres ens pertoca d'incorporar - les al nostre tarannà de cada dia, o bé deixar - ne constància en lletra impresa del que han representat en les diverses èpoques de la nostra història.

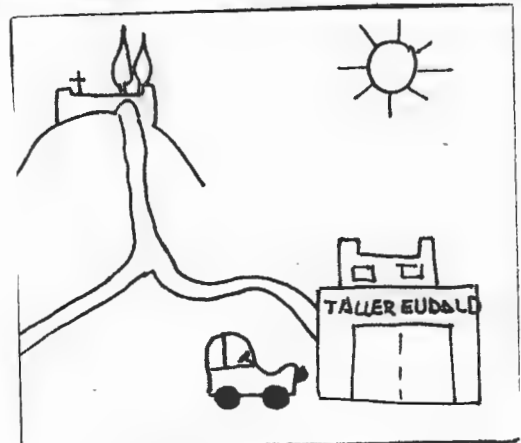

85
FAR D'EMPORDA

PER LAURA CASANOVAS

I no sé si és o no és millor
però ho fa molt bé també en
Llaó.

El cementiri els hi vaig en-
senyar i a Ca l'Eudalt vam
haver d'anar.

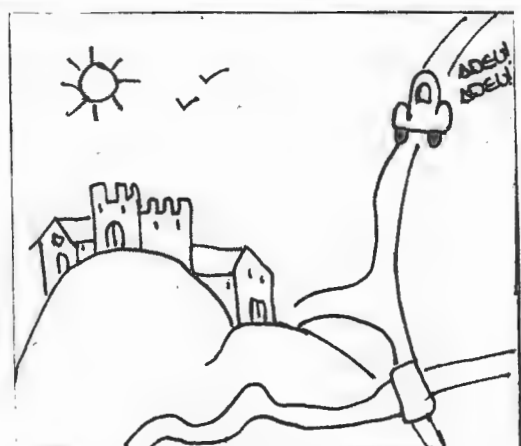
Tenien gana, On els portaré?
Doncs a ca l'hereu menjarem bé.

I un bon ball vam tenir
i és que era Sant Martí.

I una bona copa ben sopat
a la Sala en acabat.

I de mí es van despedir
però que tornarien a venir.

Acabar els " quartos"	Arrimat a la seva
A tot gas	A Sant de què ?
Arri poc o molt	Anar de mal borràs
Això és un fer i desfer	Anar per feina
Anar cul enrera	Anar a menys
Anar de tomballons	Això es xauxa
A ras per duro	Agafar un patatús
A veure venir	Avorrir - se com una ostra
Acabar el gas	All endeju remei segur
Arribar i moldre	Aixecar la camisa
Amb tots els ets i uts	Anar com l'anell al dit
Anar a estiracabells	Anar amb una sabata i una espardenya
Anar tot en doina	A l' abast
Amb roig de mal pèl, ni al cel	Anar - li al darrera amb un flabiol sonant
Arribar a tres quarts de quinze	A la ribera, gent de faixa,
Al colgar el foc	a la riba, mestres d'aixa
cada vetlla amb la cendra	Al teatre amb paraigua !
cal fer-hi amb la pala una creu	a l'escena té malastruga
A mà armada	A mans bessades
A mans juntes	A mans plenes
A mans salves	Alçar la mà
Alçar les mans al cel	Allargar la mà
Anar amb el cor a la mà	Anar de mà en mà

Anar-se'n amb les mans plenes

Arribar a les mans

A peu

A peu ferm

Anar amb els braços arramengats

Això són figures d'un altre paner

A tort i a dret

Agafar fums

Arrufar el nas

Anar d'un pèl

Ansia Manela !

Anar d'ací d'allà

Al tanto que va de canto

Anar-se'n amb les mans buides

Amb peus de plom

A peu pla

A força de braços

Anar de bracet

Anar de bolit

Amb aigua fins al coll

Anar armat fins les dents

A pit descobert

Anar a escampar la boira

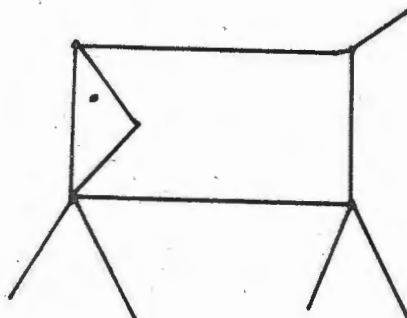
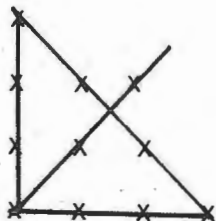
Atipar-se com un lladre

Això és la bíblia

(Continuarà)

JOSEP RECASENS i ADROHER

SOLUCIO ALS PASSATEMPS:

els noms són: Xuclana, pireta, Estany, Margeneres, Manol, regadura,
Rec de Molí, Rocapuntosa.

Carnisseria~Formatgeria
FRANCESC

MORET

carrer Sant Pere, 7 - Telèfon 50.67.15 - FIGUERES

ENTRANT A L'EMPURIABRAVA

TOCANT LES DISCOTEQUES - AL PEU DE LA CARRETERA

Especialitat en cams a la brasa / Especialidad en carnes a la brasa

OBERT: 6 tarda fins la matinada / ABIERTO: 6 tarde hasta la madrugada

---

- GRILL -

Francesc MORET

Si no ens ha visitat, no pot dir que ha menjat a gust.

**CAIXA DE
BARCELONA**